

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKOM DOKUMENTU, ELEKTRONSKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA OD POVERENJA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

Član 1.

U Zakonu o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 94/17) u članu 2. tač. 32), 36) i 38) reči: „kvalifikovani pružalac usluga” zamenjuju se rečima: „pružalac kvalifikovane usluge”.

Posle tačke 14) dodaje se tačka 14a), koja glasi:

„14a) čvor (eng. node) predstavlja mesto priključenja koji je deo strukture interoperabilnosti elektronske identifikacije i omogućava prekograničnu autentikaciju lica i ima funkciju prepoznavanja i obrade, odnosno prosleđivanja prenosa podataka na druge čvorove tako što obezbeđuje da se infrastruktura elektronske identifikacije jedne države poveže sa infrastrukturom elektronske identifikacije druge države;”.

U tački 19) posle reči: „kvalifikovanih usluga od poverenja” dodaju se zapeta i reči: „u skladu sa ovim zakonom;”.

Tačka 26) menja se i glasi:

„26) pečatilac je pravno lice, fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta, fizičko lice kome je povereno vršenje javnih ovlašćenja ili fizičko lice koje u obavljaju delatnosti u skladu sa posebnim propisima ima pravo na korišćenje pečata (npr. lica koja imaju licencu za vršenje poslova ili obavljanje delatnosti), u čije ime se kreira elektronski pečat i čiji su identifikacioni podaci navedeni u sertifikatu na osnovu koga je kreiran taj elektronski pečat, odnosno u sertifikatu kojim se potvrđuje veza između identiteta tog pečatioca i podataka za validaciju elektronskog pečata koji odgovaraju podacima za kreiranje elektronskog pečata koji su po ovlašćenju pečatioca korišćeni pri kreiranju tog elektronskog pečata;”.

U tački 30) posle reči: „kvalifikovanom sertifikatu za elektronski potpis” dodaju se reči: „i koji je izdat od strane pružaoca kvalifikovane usluge od poverenja u skladu sa ovim zakonom;”.

Posle tačke 36) dodaju se tač. 36a) i 36b), koje glase:

„36a) usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa na daljinu je usluga izrade kvalifikovanog elektronskog potpisa na daljinu putem sredstva za kreiranje elektronskog potpisa kojim u ime potpisnika upravlja pružalac kvalifikovane usluge od poverenja i garantuje da se podaci za izradu elektronskog potpisa koriste pod isključivom kontrolom potpisnika, u skladu sa ovim zakonom;

36b) usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog pečata na daljinu je usluga izrade kvalifikovanog elektronskog pečata na daljinu putem sredstva za kreiranje elektronskog pečata kojim u ime pečatioca upravlja pružalac kvalifikovane usluge od poverenja i garantuje da se podaci za izradu elektronskog pečata koriste pod isključivom kontrolom pečatioca, u skladu sa ovim zakonom;”.

U tački 40) posle reči: „za kvalifikovani elektronski vremenski žig” dodaju se reči: „i izdat je od strane pružaoca kvalifikovane usluge od poverenja u skladu sa ovim zakonom;”.

U tački 45) reči: „kvalifikovanog pružaoca usluga” zamenjuju se rečima: „pružaoca kvalifikovane usluge”.

Posle stava 1. dodaje se stav 2, koji glasi:

„Svi pojmovi koji se koriste u ovom zakonu u muškom rodu, obuhvataju iste pojmove u ženskom rodu.”.

Član 2.

U članu 3. stav 2. posle reči: „pružaju” dodaje se reč: „isključivo”.

Član 3.

U članu 13. stav 3. briše se.

Dosadašnji stav 4. postaje stav 3.

Član 4.

Naziv iznad člana 15. i član 15. menjaju se i glase:

„Elektronsko opštenje i elektronsko dostavljanje između organa javne vlasti i stranaka

Član 15.

Elektronsko opštenje i elektronsko dostavljanje između organa javne vlasti i stranaka vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, zakonom kojim se uređuje elektronska uprava i drugim propisima, kao i putem usluge kvalifikovane elektronske dostave.”.

Član 5.

U članu 17. tačka 2) reči: „izdavalac sredstava” zamenjuju se rečima: „pružalac usluge”.

Član 6.

U članu 18. stav 2. tačka 4) reči: „izdavalac sredstava” zamenjuju se rečima: „pružalac usluge”.

Posle tačke 4) dodaje se tačka 4a), koja glasi:

„4a) uslove koji se odnose na podatke koji se koriste u procesu prekogranične saradnje za fizička i pravna lica prilikom korišćenja registrovanih šema elektronske identifikacije, a koji od podataka o ličnosti sadrže ime i prezime, datum rođenja, adresu stanovanja i pol a u svrhu pouzdane provere identiteta lica;”.

Član 7.

Naziv iznad člana 19. i član 19. menjaju se i glase:

„Upis u Registar pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije

Član 19.

Registar pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije predstavlja skup podataka o pružaocima usluge elektronske identifikacije i o šemama elektronske identifikacije, koji vodi Ministarstvo.

Pružalac usluge elektronske identifikacije podnosi Ministarstvu zahtev i potrebnu dokumentaciju za upis u Registar pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije.

Registar iz stava 1. ovog člana od podataka o ličnosti sadrži podatke o odgovornim licima, i to: ime, prezime, funkciju i kontakt podatke kao što su službena adresa, broj službenog telefona i službena adresa elektronske pošte u svrhu dostupnosti podataka korisnicima usluge o pružaocu usluge elektronske identifikacije.

Sastavni deo Registra iz stava 1. ovog člana su i šeme elektronske identifikacije sa liste koju, u skladu sa članom 9. Uredbe eIDAS, objavljuje Evropska komisija.

Ministarstvo propisuje sadržaj i način vođenja Registra iz stava 1. ovog člana, kao i način podnošenja zahteva za upis u taj registar, u skladu sa zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, potrebnu dokumentaciju uz zahtev, obrazac zahteva i način objavljivanja podataka iz tog registra.”.

Član 8.

U članu 23. posle stava 1. dodaju se st. 2, 3, 4. i 5, koji glase:

„Prekogranična interoperabilnost registrovanih šema elektronske identifikacije se ostvaruje putem uspostavljanja čvora koji omogućava prekograničnu autentikaciju lica, čime se obezbeđuje da se infrastruktura elektronske identifikacije jedne države poveže sa infrastrukturom elektronske identifikacije druge države.

Čvor uspostavlja i njime upravlja služba Vlade nadležna za projektovanje, razvoj, izgradnju, održavanje i unapređenje računarske mreže republičkih organa.

U procesu upravljanja čvorom organ iz stava 3. ovog člana dužan je da:

1) obezbedi povezivanje sa čvorovima drugih država čije su šeme elektronske identifikacije sastavni deo Registra iz člana 19. ovog zakona, odnosno koje su priznate na osnovu međunarodnog sporazuma;

2) primeni mere zaštite radi sprečavanja neovlašćenog pristupa podacima koji se razmenjuju i obezbedi integritet podataka, koji se prenose između čvorova upotrebom odgovarajućih tehničkih rešenja i prakse;

3) obezbedi da se podaci o ličnosti ne čuvaju u čvoru;

4) koristi tehnička rešenja koja obezbeđuju integritet i autentičnost podataka, a koja se koriste prilikom prekograničnog povezivanja čvorova;

5) obezbedi da čvor ispunjava propisane uslove koji se odnose na format poruka;

6) omogući dostavljanje metapodataka o upravljanju čvorom u standardnom obliku koji je pogodan za automatsku obradu podataka, na bezbedan i pouzdan način;

7) obezbedi automatsku obradu parametara koji se odnose na bezbednost;

8) čuva podatke koji bi u slučaju incidenta omogućavali utvrđivanje mesta i vrste incidenta u zakonskom roku.

9) obezbedi prenos podataka koji obezbeđuju pouzdano predstavljanje fizičkog ili pravnog lica, na osnovu upotrebe registrovane šeme elektronske identifikacije prilikom prekogranične saradnje u skladu sa zakonom.

Propisom Vlade iz člana 18. stav 2. ovog zakona bliže se uređuju uslovi iz stava 4. tač. 5), 8) i 9) ovog člana koji se odnose na čvor.”.

Član 9.

U članu 27. stav 3. reči: „ili na zaštitu podataka o ličnosti koji se obrađuju u okviru pružanja usluge. U slučaju kada se narušena bezbednost odnosi na zaštitu podataka o ličnosti pružalac usluge od poverenja obaveštava i Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti”, brišu se.

Član 10.

U članu 31. stav 1. tačka 7) posle reči: „sertifikata” dodaju se reči: „u slučaju kada pruža uslugu izdavanja kvalifikovanih elektronskih sertifikata, kao i bazu podataka koji su kreirani ili primljeni od strane pružaoca kvalifikovanih usluga od poverenja u okviru pružanja kvalifikovanih usluga od poverenja;”.

U stavu 2. tačka 2) reči: „procedure i postupke” zamenjuju se rečima: „politike pružanja usluga i praktična pravila za pružanje usluga”, a tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Posle tačke 2) dodaje se tačka 3), koja glasi:

„3) informacionu bezbednost.”.

Posle stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4, koji glase:

„Pružaoци usluga od poverenja koji izdaju kvalifikovane elektronske sertifikate dužni su da dostavljaju Ministarstvu podatke o broju sertifikata izdatih od početka pružanja usluge do 31. decembra kalendarske godine i podatke o broju važećih sertifikata na dan 31. decembar kalendarske godine.

Ažurni podaci iz stava 3. ovog člana dostavljaju se redovno, najkasnije do 15. januara za prethodnu godinu, kao i po potrebi, vanredno, na zahtev Ministarstva.”.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 5.

Član 11.

U članu 33. stav 2. tačka 2) posle reči: „u skladu sa zakonom” dodaju se zapeta i reč: „ili”.

Posle tačke 2) dodaje se tačka 3), koja glasi:

„3) putem identifikacije na daljinu u skladu sa zakonom.”.

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Provera podataka iz stava 2. ovog člana vrši se na način uređen propisom iz člana 31. ovog zakona koji bliže uređuje uslove za pružanje kvalifikovane usluge od poverenja.”.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 12.

Naziv iznad člana 35. menja se i glasi:

„Upis u Registar pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja”.

U članu 35. dodaje se novi stav 1. koji glasi:

„Registar pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja predstavlja skup podataka o pružiocima kvalifikovanih usluga od poverenja i o kvalifikovanim uslugama od poverenja koji vodi Ministarstvo.”.

Dosadašnji st. 1-8 postaju st. 2-9.

U dosadašnjem stavu 1. koji postaje stav 2. posle reči: „Registar pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja” zapeta se zamenjuje tačkom, a reči: „koji vodi Ministarstvo”, brišu se.

Dosadašnji stav 7, koji postaje stav 8. menja se i glasi:

„Registar iz stava 1. ovog člana od podataka o ličnosti sadrži podatke o odgovornim licima, i to: ime, prezime, funkciju i kontakt podatke kao što su službena adresa, službeni broj telefona i službena adresa elektronske pošte u svrhu dostupnosti podataka o pružaocu kvalifikovane usluge od poverenja sa kojim se zaključuje ugovor o pružanju usluge.”.

Član 13.

Posle člana 36. dodaje se naziv člana i član 36a, koji glasi:

„Upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata i kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova u softverskim rešenjima organa javne vlasti

Član 36a

Organ javne vlasti dužan je da u pružanju usluga elektronske uprave u smislu zakona kojim se uređuje elektronska uprava u softverskim rešenjima omogući upotrebu kvalifikovanih elektronskih sertifikata i kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova izdatih od svih pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja upisanih u Registar iz člana 35. ovog zakona.”.

Član 14.

Član 37. menja se i glasi:

„Član 37.

Državni organ može pružati kvalifikovane usluge od poverenja ukoliko ispunjava uslove za pružanje usluga predviđene ovim zakonom.

Ocenjivanje ispunjenosti uslova državnog organa za pružanje usluge od poverenja vrši ministarstvo, odnosno inspektor za elektronsku identifikaciju i usluge od poverenja, nakon podnetog zahteva.

Izuzetno od stava 2. ovog člana ocenjivanje ispunjenosti uslova vrši se na osnovu interne kontrole u saradnji sa nadležnim ministarstvom samo u slučaju kada je pružalac kvalifikovane usluge od poverenja ministarstvo nadležno za poslove odbrane, uz obavezu dostavljanja izveštaja o izvršenoj internoj kontroli nadležnom ministarstvu.

Nakon provere ispunjenosti uslova Vlada uredbom utvrđuje da državni organ može da obavlja kvalifikovanu uslugu od poverenja koja je bila predmet ocenjivanja iz stava 2. ovog člana.

Ministarstvo vrši upis državnog organa u registar iz člana 35. ovog zakona, na osnovu uredbe iz stava 4. ovog člana.”.

Član 15.

Član 38. menja se i glasi:

„Član 38.

Javna lista kvalifikovanih usluga od poverenja na automatizujući način pouzdajućim stranama obezbeđuje pouzdanu informaciju o statusu pružaoca kvalifikovanih usluga od poverenja i njihovih kvalifikovanih usluga u skladu sa podacima upisanim u registar iz člana 35. ovog zakona.

Javna lista kvalifikovanih usluga od poverenja sadrži informaciju o relevantnim proteklim događajima u vezi sa statusom sadašnjih i bivših pružalaca i njihovih usluga tokom vremena, uključujući informaciju o početku pružanja, gubitku celovitosti usluge od poverenja, privremenoj zabrani, prestanku pružanja usluge, brisanju iz registra i drugim događajima zabeleženim u okviru poslova vođenja registra, inspekcijeskog nadzora ili događajima prijavljenim od strane pružaoca, a koji utiču na prihvatljivost kvalifikovane usluge od poverenja i postupak utvrđivanja njenog statusa u određenom vremenskom trenutku.

U Javnu listu kvalifikovanih usluga od poverenja upisuju se podaci iz st. 1. i 2. ovog člana kao i drugi podaci utvrđeni propisom Ministarstva iz stava 6. ovog člana i odgovarajućim standardima.

Pružaoци kvalifikovanih usluga od poverenja dužni su da, na zahtev Ministarstva, u roku od sedam dana, dostave podatke iz stava 3. ovog člana, kao i da o svakoj promeni podataka iz stava 3. ovog člana obaveste Ministarstvo bez odlaganje.

Podaci o sertifikatu kojim je podržan potpis Javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja, uključujući sha-256 otisak objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Ministarstvo propisuje tehničke uslove, formu i način objavljivanja javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja i uslove koje ministarstvo nadležno za objavljivanje javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja mora da obezbedi pri njenom formiranju, potpisivanju i objavljivanju.

Forma i način objavljivanja javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja iz stava 6. ovog člana treba da budu usklađeni sa tehničkim uslovima za liste od poverenja iz člana 22. Uredbe eIDAS.”.

Član 16.

U članu 41. stav 2. tačka 2) posle reči: „potpisa” dodaju se reči: „na daljinu”.

U tački 5) posle reči: „pečata” dodaju se reči: „na daljinu”.

Član 17.

U članu 46. stav 3. posle reči: „kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata” dodaju se reči: „na daljinu (u daljem tekstu: usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom na daljinu)”.

Član 18.

Naziv iznad člana 47. i član 47. menjaju se i glase:

„Sertifikacija kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa
odnosno pečata i upis u Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje
elektronskih potpisa i elektronskih pečata

Član 47.

U skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, Ministarstvo imenuje telo za ocenu usaglašenosti sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata (u daljem tekstu: imenovano telo) koje vrši ocenu usaglašenosti u skladu sa propisom iz člana 46. ovog zakona.

Propisom iz člana 46. ovog zakona bliže se uređuju uslovi koje mora da ispunjava imenovano telo.

Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata predstavlja skup podataka o kvalifikovanim sredstvima za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata, koji vodi Ministarstvo.

Zahtev za upis u Registar iz stava 3. ovog zakona podnosi se Ministarstvu, na osnovu izveštaja koje dobija od imenovanih tela.

Imenovano telo bez odlaganja, a najkasnije u roku od sedam dana od nastale promene, obaveštava Ministarstvo o izdatim i povučenim potvrđama o usaglašenosti sredstava za kreiranje elektronskih potpisa odnosno pečata.

Sastavni deo Registra iz stava 3. ovog člana su i kvalifikovana sredstva za kreiranje elektronskog potpisa i elektronskog pečata sa liste koju, u skladu sa članom 31. Uredbe eIDAS, objavljuje Evropska komisija.

Za kvalifikovana sredstva za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata iz stava 6. ovog člana ne podnosi se zahtev za upis u Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata.

Ministarstvo propisuje sadržaj i način vođenja Registra iz stava 3. ovog člana, način podnošenja zahteva za upis u taj registar u skladu sa propisima koji uređuju opšti upravni postupak, potrebnu dokumentaciju uz zahtev i obrazac zahteva.”.

Član 19.

U članu 51. stav 3. posle reči: „tog organa” dodaju se reči: „ili kvalifikovani elektronski potpis ovlašćenog lica organa javne vlasti”.

Član 20.

U članu 55. stav 1. menja se i glasi:

„Pružalac usluge je u obavezi da prilikom pružanja usluge kvalifikovane elektronske dostave izda dve potvrde pošiljaocu, i to:

- 1) potvrdu da je primio elektronsku poruku pošiljaoca i prosledio je primaocu;
- 2) potvrdu da je primalac preuzeo dostavljenu elektronsku poruku.”.

U stavu 3. tačka 4) menja se i glasi:

„4) datum i vreme prijema i prosleđivanja elektronske poruke od strane pružaoca usluge, odnosno datum i vreme preuzimanja dostavljene elektronske poruke od strane primaoca. ”.

U stavu 4. reč: „dostave” zamenjuje se rečju: „preuzimanja”.

U stavu 5. reči: „datum i vreme dostave” zamenjuju se rečima: „datum i vreme preuzimanja”.

Član 21.

Član 56. menja se i glasi:

„Član 56.

Pružaoци usluge kvalifikovane elektronske dostave u obavezi su da prilikom pružanja usluge kvalifikovane elektronske dostave omoguće prijem i slanje poruka i kada je pošiljalac ili primalac poruke korisnik drugog pružaoca usluge kvalifikovane elektronske dostave.

Razmena elektronskih poruka iz stava 1. ovog člana vrši se na način uređen propisom iz člana 55. ovog zakona koji bliže uređuje uslove za usluge kvalifikovane elektronske dostave.”.

Član 22.

U članu 66. stav 1. tačka 2) reči: „ili na zaštitu podataka o ličnosti koji se obrađuju u okviru pružanja usluge”, brišu se.

U tački 9) reči: „stav 2” zamenjuju se rečima: „stav 3”.

Tačka 17. menja se i glasi:

„17) ne obezbedi prijem i slanje poruka i kada je pošiljalac ili primalac poruke korisnik drugog pružaoca usluge kvalifikovane elektronske dostave (član 56. stav 1);”.

Član 23.

Posle člana 73. dodaje se naziv iznad člana i član 73a, koji glase:

„Način ocene usaglašenosti sredstva za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata na daljinu do imenovanja tela za ocenu usaglašenosti

Član 73a

Prilikom vršenja ocenjivanja usaglašenosti usluge upravljanja kvalifikovanim sredstvom na daljinu, vrši se i ocena usaglašenosti sredstva za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata sa propisanim uslovima.

Ocenu usaglašenosti sredstva iz stava 1. ovog člana vrši Ministarstvo, odnosno telo za ocenjivanje usaglašenosti iz člana 34. ovog zakona, do imenovanja tela iz člana 47. ovog zakona.

Sredstvo iz stava 1. ovog člana smatra se kvalifikovanim samo u okviru ocenjene usluge upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata na daljinu koju pruža pružalac kvalifikovane usluge od poverenja.

Sredstvo iz stava 1. ovog člana upisuje se u Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata uz napomenu da se sredstvo smatra kvalifikovanim samo kada se koristi u okviru ocenjene usluge.”.

Član 24.

Propisi doneti na osnovu Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 94/17), uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 25.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je u članu 97. tač. 6), 16) i 17) Ustava Republike Srbije, kojim se utvrđuje da Republika Srbija, uređuje i obezbeđuje, između ostalog, jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata i sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa o druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Narodna skupština usvojila je u 2017. godini Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 94/17- u daljem tekstu: Zakon), kojim je postavljen pravni okvir za sveobuhvatni razvoj elektronskog poslovanja u Republici Srbiji, odnosno kojim je uređena materija koja se odnosi na elektronski dokument, elektronsku identifikaciju i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Kako se protekom vremena od donošenja zakona pojavila potreba za unapređenjem zakonskih rešenja radi daljeg poboljšanja elektronskog poslovanja u našoj zemlji i olakšavanja prekograničnih elektronskih transakcija u oblasti elektronske identifikacije i kvalifikovanih usluga od poverenja, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija donelo je odluku da se pristupi izradi predloga izmena i dopuna Zakona u saradnji sa drugim organima Republike Srbije.

Iako su zakonska rešenja u oblasti usluga od poverenja u potpunosti usaglašena sa evropskom regulativom i u određenom procentu primenjena, u smislu postojanja tržišta, odnosno pružalaca usluga od poverenja, utvrđeno je da je stepen korišćenja kvalifikovanih usluga od poverenja potrebno povećati, imajući u vidu sve pogodnosti koje elektronsko poslovanje donosi društvu. Isto se može konstatovati i za korišćenje registrovanih šema elektronske identifikacije.

Sumirano gledano, razlozi zbog kojih je potrebno podstaći veću primenu Zakona se ogleda u sledećem:

- Izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata za građane nije omasovljeno u meri u kojoj je to poželjno za podsticanje upotrebe kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata, kojima zakon daje najviše poverenje u pogledu bezbednosti i pouzdanosti korišćenja;
- Mali broj registrovanih šema elektronske identifikacije;
- Nerazvijene kvalifikovane usluge od poverenja koje se odnose na dostavu i čuvanje.

Razlozi koji utiču na nedovoljan broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata mogu biti različiti:

- nedovoljna digitalna pismenost lica,
- neznanje o mogućnostima korišćenja kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata,
- komplikovanost upotrebe kvalifikovanih elektronskih sertifikata korišćenjem trenutno dostupnih tehnoloških rešenja.

Naime, zaključno sa 28. februarom 2021. godine ukupno je važećih preko 600 hiljada kvalifikovana elektronska sertifikata, a do sada je izdato oko 850 hiljada sertifikata, što predstavlja nedovoljan broj u odnosu na ukupan broj stanovnika u zemlji. Imajući u vidu da kvalifikovani elektronski potpis zamenjuje svojeručni potpis ovako mali procenat ukazuje na to da bi se u mnogim postupcima mogli koristiti kvalifikovani elektronski sertifikati što omogućuje prelazak na elektronsko poslovanje.

Usled svega navedenog ne dolazi do potpunog iskorišćavanja potencijala kvalifikovanih usluga od poverenja što se negativno održava na građane i privredu, ali i na zaposlene u javnim organima, kojima bi prelazak na elektronsko poslovanje omogućio optimizaciju određenih procesa i postupaka.

Nedovoljno korišćenje elektronskog sertifikata je posebno došlo do izražaja tokom pandemije virusa COVID 19 kada je došlo do značajnijeg prelaska sa klasičnog na elektronsko poslovanje u skoro svim segmentima društva, takav prelazak je znatno olakšan ukoliko lica koriste kvalifikovani elektronski sertifikat kao i kada postoje usluge koje se pružaju elektronski, bez fizičkog prisustva.

U delu Zakona koji se tiče sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata postoji nemogućnost realizacije postupka sertifikacije budući da i posle tri godine implementacije Zakona nije bilo prijavljenih domaćih stručnih institucija ili kompanija koji bi obavljali ocene usaglašenosti sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata, iako su doneta i podzakonska akta kojima se to omogućava. Usled toga, ne postoji mogućnost da se u Republici Srbiji sertifikuju sredstva za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata, te se mogu koristiti samo kvalifikovana elektronska sredstva koja su priznata u Evropskoj uniji u skladu sa članom 31. eIDAS Uredbe. Takva situacija sa jedne strane onemogućava domaće proizvođače sredstava da u Srbiji sertifikuju svoja sredstva, a sa druge strane sertifikacija tih sredstava u inostranstvu je izuzetno skupa i usled toga skoro neizvodljiva.

Kako bi se promovisala upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema elektronske identifikaciji, potrebno je nastaviti sa njihovom promocijom što je predviđeno kao redovna aktivnost Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, ali i Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu, budući da se i kvalifikovani elektronski potpis i šeme elektronske identifikacije koriste za pristup uslugama e-Uprave.

Sa druge strane potrebno je da pružaoci usluga od poverenja omoguće jednostavniju upotrebu kvalifikovanih elektronskih sredstava u smislu pojednostavljenja aplikacije koja omogućava upotrebu sertifikata. Takođe je potrebno da pružaoci omoguće potpisivanje na daljinu i da se uporedo vrši njegova promocija, budući da isti može da se koristi preko mobilnog telefona, što će sigurno znatno doprineti omasovljavanju korišćenja kvalifikovanih elektronskih potpisa.

Međutim, većoj upotrebi kvalifikovanog elektronskog potpisa i šema elektronske identifikacije mogu doprineti i izmene i dopune Zakona u delu koji se odnosi na:

- priznavanje šema elektronske identifikacije sa liste koju, u skladu sa članom 9. Uredbe eIDAS, objavljuje Evropska komisija;
- uspostavljanje čvora (eng: node) koji omogućava prekograničnu interoperabilnost registrovanih šema elektronske identifikacije, kao i prekograničnu autentikaciju lica, čime se obezbeđuje da se infrastruktura elektronske identifikacije jedne države poveže sa infrastrukturom elektronske identifikacije druge države.
- uvođenje mogućnosti provere korisnika kvalifikovane usluge od poverenja putem identifikacije na daljinu.

Navedenim izmenama omogućava se prekogranična saradnja i interoperabilnost šema elektronske identifikacije, ali i identifikacija korisnika kvalifikovane usluge od poverenja bez fizičkog prisustva, odnosno uz identifikaciju na daljinu. Do sada su korisnici mogli postati korisnici usluga samo uz lično prisustvo ili uz javnu ispravu na daljinu, ali kako su uznapređovali načini identifikacije na daljinu predviđeno je takvo zakonsko rešenje, koje će doprineti da kako naši, ali i strani državljani, posebno naši državljani koji žive u inostranstvu mogu da izvade sertifikat i koriste ga za pristup uslugama e-Uprave kao i generalno u elektronskom poslovanju.

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je prevazilaženje problema koji se tiče sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno

pečata tako što će se omogućiti da taj postupak vrši Ministarstvo do imenovanja tela za ocenu usaglašenosti. Ocena sredstva će se u tom slučaju vršiti u okviru ocene celokupne usluge (usluge potpisa na daljinu) i sredstvo ocenjeno na taj način će imati status kvalifikovanog samo u okviru konkretne usluge koju pruža pružalac usluge na daljinu.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. Predloga zakona dodate su nove definicije zakonskim pojmova koje se odnose na: čvor, uslugu upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa na daljinu i uslugu upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog pečata na daljinu kao i preciziranje definicija koje se odnose na: pečatioca,) kvalifikovani elektronski potpis i kvalifikovani elektronski vremenski žig i zamena pojma „kvalifikovani pružalac usluge” pojmom „pružalac kvalifikovane usluge. Takođe je dodat stav kojim se definiše korišćenje pojmova u muškom i ženskom rodu.

Članom 2. Predloga zakona je predviđeno izuzeće od primene odredaba ovog zakona i definisano je da se izuzeće odnosi isključivo na zatvoreni sistem, odnosno ograničeni krug učesnika.

Članom 3. Predloga zakona je brisan stav 3. koji definiše da potvrda o prijemu elektronskog dokumenta može biti sačinjena u formi elektronskog dokumenta, budući da je potvrda u elektronskom obliku prvenstveno sačinjena u formi elektronskog dokumenta, usled čega navedeni stav nije potreban.

Članom 4. Predloga zakona prilagođene su odredbe o dostavljanju elektronskih dokumenata između organa javnih vlasti i stranaka i predviđeno je da se elektronsko opštenje i elektronsko dostavljanje vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak i zakonom kojim se uređuje elektronska uprava i drugim propisima ali i putem usluge kvalifikovane elektronske dostave.

Čl. 5. i 6. Predloga zakona izvršeno je preciziranje zakonskih pojmova i izvršena je dopuna zakonskih uslova koje treba da ispunjavaju šeme elektronske identifikacije i propisani su uslovi koji se odnose na podatke koji se koriste u procesu pregoranične saradnje prilikom korišćenja šema elektronske identifikacije.

Članom 7. Predloga zakona izvršena je izmena koja se odnosi Registar pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije tako što je dodata definicija registra, navedena je svrha prikupljanja ličnih podataka koji se upisuju Registar, i priznate šeme elektronske identifikacije koje objavljuje Evropska komisija.

Članom 8. Predloga zakona definisana je prekogranična saradnja šema elektronske identifikacije tako što je propisano uspostavljanje čvora i predviđeno je da istim upravlja Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu. Dalje su predviđeni uslovi koje Kancelarija mora da ispuni u cilju uspostavljanja čvora, s tim da je definisano da će navedeni uslovi dalje biti uređeni podzakonskim aktom koji reguliše šeme elektronske identifikacije.

Članom 9. stav 3. Predloga zakona briše se deo odredbe koji se odnosi na obaveze pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja koje su već propisane drugim zakonom budući da je Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti predviđeno da svako narušavanje podataka o ličnosti mora da se prijaviti Povereniku, tako da nije potrebno da se navedena obaveza propisuje predmetnim zakonom.

Članom 10. Predloga zakona su izvršena preciziranja opštih uslova koje moraju da ispune pružaoci kvalifikovane usluge od poverenja. Ovim članom je predviđena i obaveza pružalaca usluga od poverenja da dostavljaju godišnje podatke o broju izdatih i broju važećih sertifikata nadležnog ministarstva.

Članom 11. Predloga zakona predviđena je mogućnost izdavanja kvalifikovanog elektronskog sertifikata putem identifikacije na daljinu, što do sada nije

bilo moguće, budući da je bilo predviđeno obavezno fizičko prisustvo lica kome se izdaje sertifikat. Ovom izmenom se omogućava provera identiteta putem identifikacije na daljinu, s tim da je predviđeno da će se uslovi za ovu vrstu provere identiteta propisati Uredbom o bližim uslovima za pružanje kvalifikovanih usluga do poverenja.

U članu 12. Predloga zakona dodata je definicija registra, navedena je svrha prikupljanja ličnih podataka koji se upisuju Registara pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja.

Članom 13. Predloga zakona dodaje se novi član koji se definiše obaveza organa javne vlasti da omogućе upotrebu kvalifikovanih elektronskih sertifikata i kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova svih pružalaca usluga od poverenja u svojim softverskim rešenjima.

Članom 14. Predloga zakona je definisano na koji način državni organ može postati pružalac kvalifikovane usluge od poverenja. Predviđeno je da prethodno mora ispuniti uslove koje proverava nadležno ministarstvo, na osnovu čega Vlada uredbom utvrđuje da državni organ može da obavlja kvalifikovanu uslugu od poverenja koja je bila predmet ocenjivanja.

Članom 15. Predloga zakona bliže je uređena Javna lista kvalifikovanih usluga od poverenja, tako što je dodata definicija i predviđene obaveze pružalaca da dostavljaju podatke u cilju izrade Javne liste. Takođe je predviđena objava podataka o sertifikatu kojim je podržan potpis Javne liste u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

U čl. 16. i 17. Predloga zakona preciziran je naziv usluge upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata, što je u skladu sa novim definicijama koje su predviđene izmenama i dopunama Zakona.

Članom 18. Predloga zakona precizirane su odredbe koje se odnose na Registar kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata, kao i način podnošenja zahteva za upis sredstva u Registar.

Članom 19. Predloga zakona definisano je pravno dejstvo kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata u dokumentima koja izdaju organi javne vlasti.

Čl. 20. i 21. Predloga zakona preciziraju se odredbe koje se odnose na kvalifikovanu elektronsku dostavu i usklađuju sa Zakonom o elektronskoj upravi.

Članom 22. usklađuju se kaznene odredbe sa predviđenim izmenama i dopunama Zakona.

Članom 23. Predloga zakona, budući da u Republici Srbiji još uvek nije imenovano telo za ocenu usaglašenosti sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata, propisano je da u prelaznom periodu ocenu sredstva za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa vrši Ministarstvo do formiranja imenovanog tela. Ocena sredstva se vrši u okviru ocene celokupne usluge (usluge potpisa na daljinu).

Članom 24. Predloga zakona predviđaju se rokovi za donošenje podzakonskih akata.

Članom 25. Predloga zakona definiše se stupanje na snagu zakona osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. PREGLED ODREDBI ZAKONA KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Značenje pojedinih izraza

Član 2.

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sledeće značenje:

1) elektronsko poslovanje je upotreba podataka u elektronskom obliku, sredstava elektronske komunikacije i elektronske obrade podataka u obavljanju poslova fizičkih i pravnih lica;

2) elektronski oblik podataka je digitalni zapis podataka pogodan za elektronsku obradu i prenos putem sredstava elektronske komunikacije;

3) elektronska transakcija je poslovna aktivnost između dve ili više strana koja se obavlja elektronskim putem;

4) elektronski dokument je skup podataka sastavljen od slova, brojeva, simbola, grafičkih, zvučnih i video materijala, u elektronskom obliku;

5) proizvod je hardver, softver odnosno hardver sa pripadajućim softverom, ili njihove odgovarajuće komponente, namenjen elektronskoj obradi, elektronskom prenosu odnosno čuvanju podataka;

6) interoperabilnost je sposobnost dva ili više sistema ili njihovih komponenti da razmenjuju podatke i omoguće zajedničku upotrebu podataka i znanja;

7) organ javne vlasti je državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave, preduzeća, ustanove, organizacije i pojedinci kojima su povereni poslovi iz nadležnosti Republike Srbije, odnosno javna ovlašćenja;

8) fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta je fizičko lice koje je registrovano za obavljanje određene delatnosti u skladu sa zakonom;

9) autentifikacija je proces provere identiteta pravnog lica, fizičkog lica ili fizičkog lica u svojstvu registrovanog subjekta uključujući proveru integriteta i porekla podataka za koje se pretpostavlja da ih je to lice stvorilo, odnosno poslalo;

10) identifikacioni podaci predstavljaju skup podataka na osnovu kojih je moguće jednoznačno utvrditi identitet pravnog lica, fizičkog lica ili fizičkog lica u svojstvu registrovanog subjekta;

11) elektronska identifikacija je postupak korišćenja ličnih identifikacionih podataka u elektronskom obliku koji jednoznačno određuju pravno lice, fizičko lice ili fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta;

12) sredstvo elektronske identifikacije je materijalno odnosno nematerijalno sredstvo koje sadrži identifikacione podatke i kojim se dokazuje identitet prilikom autentifikacije;

13) šema elektronske identifikacije je sistem izdavanja sredstva elektronske identifikacije pravnom licu, fizičkom licu ili fizičkom licu u svojstvu registrovanog subjekta;

14) usluga elektronske identifikacije je usluga koja omogućava korišćenje određene šeme elektronske identifikacije u elektronskim transakcijama pri čemu se u okviru te usluge pružaju garancije da identifikacioni podaci iz sredstva elektronske identifikacije odgovaraju licu kome je sredstvo izdato;

14A) ČVOR (ENG. NODE) PREDSTAVLJA MESTO PRIKLJUČENJA KOJI JE DEO STRUKTURE INTEROPERABILNOSTI ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I OMOGUĆAVA PREKOGRANIČNU AUTENTIKACIJU LICA I IMA FUNKCIJU PREPOZNAVANJA I OBRADU, ODNOSNO PROSLEĐIVANJA PRENOSA PODATAKA NA DRUGE ČVOROVE TAKO ŠTO OBEZBEĐUJE DA SE INFRASTRUKTURA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE JEDNE DRŽAVE POVEŽE SA INFRASTRUKTUROM ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE DRUGE DRŽAVE;

15) usluga od poverenja je elektronska usluga koja olakšava poslovnu aktivnost između dve ili više strana pri čemu se zasniva na tome da pružalac usluge stranama garantuje verodostojnost pojedinih podataka, a koja je kao takva određena ovim zakonom;

16) pružalac usluga od poverenja je pravno lice ili fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta koje pruža jednu ili više usluga od poverenja;

17) pouzdajuća strana je pravno ili fizičko lice koje se pouzdaje u uslugu elektronske identifikacije odnosno uslugu od poverenja;

18) kvalifikovana usluga od poverenja je usluga od poverenja koja ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom za kvalifikovanu uslugu od poverenja ;

19) pružalac kvalifikovane usluge od poverenja je pravno lice ili fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta koje pruža jednu ili više kvalifikovanih usluga od poverenja U SKLADU SA OVIM ZAKONOM;

20) elektronski potpis je skup podataka u elektronskom obliku koji su pridruženi ili logički povezani sa drugim (potpisanim) podacima u elektronskom obliku tako da se elektronskim potpisom potvrđuje integritet tih podataka i identitet potpisnika;

21) elektronski pečat je skup podataka u elektronskom obliku koji su pridruženi ili logički povezani sa drugim (pečatiranim) podacima u elektronskom obliku tako da se elektronskim pečatom potvrđuje integritet tih podataka i identitet pečatioca;

22) podaci za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata su jedinstveni podaci koje koristi potpisnik odnosno pečatilac za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata i koji su logički povezani sa odgovarajućim podacima za validaciju elektronskog potpisa odnosno pečata;

23) podaci za validaciju elektronskog potpisa odnosno pečata su podaci na osnovu kojih se proverava da li elektronski potpis odnosno pečat odgovara podacima koji su potpisani odnosno pečatirani;

24) sertifikat za elektronski potpis odnosno pečat je elektronska potvrda kojom se potvrđuje veza između podataka za validaciju elektronskog potpisa odnosno pečata i identiteta potpisnika odnosno pečatioca;

25) potpisnik je fizičko lice koje je kreiralo elektronski potpis i čiji su identifikacioni podaci navedeni u sertifikatu na osnovu koga je kreiran taj elektronski potpis, to jest sertifikatu kojim se potvrđuje veza između identiteta tog potpisnika i podataka za validaciju elektronskog potpisa koji odgovaraju podacima za kreiranje elektronskog potpisa koje je potpisnik koristio pri kreiranju tog elektronskog potpisa;

~~26) PEČATILAC JE PRAVNO LICE, FIZIČKO LICE ILI FIZIČKO LICE U SVOJSTVU REGISTROVANOG SUBJEKTA U ČIJE IME SE KREIRA ELEKTRONSKI PEČAT I ČIJI SU IDENTIFIKACIONI PODACI NAVEDENI U SERTIFIKATU NA OSNOVU KOGA JE KREIRAN TAJ ELEKTRONSKI PEČAT, ODNOSNO U SERTIFIKATU KOJIM SE POTVRĐUJE VEZA IZMEĐU IDENTITETA TOG PEČATIOCA I PODATAKA ZA VALIDACIJU ELEKTRONSKOG PEČATA KOJI ODGOVARAJU PODACIMA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG PEČATA KOJI SU PO OVLAŠĆENJU PEČATIOCA KORIŠĆENI PRI KREIRANJU TOG ELEKTRONSKOG PEČATA;~~

26) PEČATILAC JE PRAVNO LICE, FIZIČKO LICE U SVOJSTVU REGISTROVANOG SUBJEKTA, FIZIČKO LICE KOME JE POVERENO VRŠENJE JAVNIH OVLAŠĆENJA ILI FIZIČKO LICE KOJE U OBAVLJAJU DELATNOSTI U SKLADU SA POSEBNIM PROPISIMA IMA PRAVO NA KORIŠĆENJE PEČATA (NPR. LICA KOJA IMAJU LICENCU ZA VRŠENJE POSLOVA ILI OBAVLJANJE DELATNOSTI), U ČIJE IME SE KREIRA ELEKTRONSKI PEČAT I ČIJI SU IDENTIFIKACIONI PODACI NAVEDENI U SERTIFIKATU NA OSNOVU KOGA JE KREIRAN TAJ ELEKTRONSKI PEČAT, ODNOSNO U SERTIFIKATU KOJIM SE POTVRĐUJE VEZA IZMEĐU IDENTITETA TOG PEČATIOCA I PODATAKA ZA VALIDACIJU ELEKTRONSKOG PEČATA KOJI ODGOVARAJU PODACIMA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG PEČATA KOJI SU PO OVLAŠĆENJU PEČATIOCA KORIŠĆENI PRI KREIRANJU TOG ELEKTRONSKOG PEČATA;

27) sredstvo za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata je tehničko sredstvo (softver odnosno hardver) koje se koristi za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata uz korišćenje podataka za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata;

28) validacija je postupak provere i potvrđivanja ispravnosti elektronskog potpisa odnosno elektronskog pečata;

29) napredni elektronski potpis je elektronski potpis koji ispunjava dodatne uslove za obezbeđivanje višeg nivoa pouzdanosti potvrđivanja integriteta podataka i identiteta potpisnika u skladu sa ovim zakonom;

30) kvalifikovani elektronski potpis je napredni elektronski potpis koji je kreiran kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa i koji se zasniva na kvalifikovanom sertifikatu za elektronski potpis I KOJI JE IZDAT OD STRANE PRUŽAOCA KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM;

31) kvalifikovano sredstvo za kreiranje elektronskog potpisa je sredstvo koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom;

32) kvalifikovani sertifikat za elektronski potpis je sertifikat za elektronski potpis koji izdaje ~~KVALIFIKOVANI PRUŽALAC USLUGA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE~~ od poverenja i koji ispunjava uslove predviđene ovim zakonom;

33) napredni elektronski pečat je elektronski pečat koji ispunjava dodatne uslove za obezbeđivanje višeg nivoa pouzdanosti potvrđivanja integriteta podataka i identiteta pečatioca u skladu sa ovim zakonom;

34) kvalifikovani elektronski pečat je napredni elektronski pečat koji je kreiran kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog pečata i koji je zasnovan na kvalifikovanom sertifikatu za elektronski pečat;

35) kvalifikovano sredstvo za kreiranje elektronskog pečata je sredstvo koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom;

36) kvalifikovani sertifikat za elektronski pečat je sertifikat za elektronski pečat koji izdaje ~~KVALIFIKOVANI PRUŽALAC USLUGA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE~~ od poverenja i ispunjava uslove predviđene ovim zakonom;

36A) USLUGA UPRAVLJANJA KVALIFIKOVANIM SREDSTVOM ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA NA DALJINU JE USLUGA IZRADE KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA NA DALJINU PUTEM SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA KOJIM U IME POTPISNIKA UPRAVLJA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA I GARANTUJE DA SE PODACI ZA IZRADU ELEKTRONSKOG POTPISA KORISTE POD ISKLJUČIVOM KONTROLOM POTPISNIKA, U SKLADU SA OVIM ZAKONOM;

36B) USLUGA UPRAVLJANJA KVALIFIKOVANIM SREDSTVOM ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG PEČATA NA DALJINU JE USLUGA IZRADE KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG PEČATA NA DALJINU PUTEM SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG PEČATA KOJIM U IME PEČATIOCA UPRAVLJA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA I GARANTUJE DA SE PODACI ZA IZRADU ELEKTRONSKOG PEČATA KORISTE POD ISKLJUČIVOM KONTROLOM PEČATIOCA, U SKLADU SA OVIM ZAKONOM;

37) SERTIFIKAT ZA AUTENTIKACIJU VEB SAJTA JE POTVRDA POMOĆU KOJE JE MOGUĆE IZVRŠITI AUTENTIKACIJU VEB SAJTA I KOJOM SE VEB SAJT POVEZUJE SA IDENTITETOM FIZIČKOG ILI PRAVNOG LICA KOME JE SERTIFIKAT IZDAT;

38) kvalifikovani sertifikat za autentikaciju veb sajta je sertifikat za autentikaciju veb sajta koju izdaje ~~KVALIFIKOVANI PRUŽALAC USLUGA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE~~ od poverenja i ispunjava uslove predviđene ovim zakonom;

39) elektronski vremenski žig je zvanično vreme pridruženo podacima u elektronskom obliku kojim se potvrđuje da su ti podaci postojali u tom vremenskom trenutku;

40) kvalifikovani elektronski vremenski žig je elektronski vremenski žig koji ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom za kvalifikovani elektronski vremenski žig I

IZDAT JE OD STRANE PRUŽAOCA KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM;

41) usluga elektronske dostave je usluga prenosa podataka elektronskim putem u okviru koje pružalac usluge obezbeđuje dokaze o postupanju sa prenesenim podacima, uključujući dokaz slanja i prijema podataka, čime se preneseni podaci štite od rizika gubitka, krađe, oštećenja odnosno bilo kojih neovlašćenih promena;

42) konverzija je prevođenje dokumenta iz jednog oblika u drugi tako da je očuvan sadržaj dokumenta;

43) digitalizacija je konverzija dokumenta iz oblika koji nije elektronski u elektronski oblik;

44) digitalizovani dokument je dokument koji je nastao digitalizacijom izvornog dokumenata;

45) telo za ocenjivanje usaglašenosti je telo ovlašćeno za sprovođenje ocenjivanja usaglašenosti ~~KVALIFIKOVANOG PRUŽAOCA USLUGA PRUŽAOCA KVALIFIKOVANE USLUGE~~ od poverenja i kvalifikovane usluge od poverenja koju on pruža sa uslovima za pružanje kvalifikovanih usluga od poverenja.

SVI POJMOVI KOJI SE KORISTE U OVOM ZAKONU U MUŠKOM RODU, OBUHVATAJU ISTE POJMOVE U ŽENSKOM RODU.

Primena

Član 3.

Pružalac usluga od poverenja pruža usluge od poverenja u skladu sa ovim zakonom.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na usluge od poverenja koje se pružaju ISKLJUČIVO u okviru zatvorenog sistema, odnosno ograničenog kruga učesnika, koji može biti određen sporazumom, internim aktom ili propisom, i koje nemaju uticaj na treće strane, odnosno ne obavezuju treća lica van tog sistema.

Potvrda o prijemu elektronskog dokumenta

Član 13.

Potvrda o prijemu elektronskog dokumenta je dokaz da je taj dokument primljen od strane primaoca.

Potvrdu o prijemu elektronskog dokumenta izdaje primalac elektronskog dokumenta ili pružalac usluge elektronske dostave.

~~POTVRDA O PRIJEMU ELEKTRONSKOG DOKUMENTA MOŽE BITI SAČINJENA U FORMI ELEKTRONSKOG DOKUMENTA.~~

Obaveza izdavanja potvrde o prijemu elektronskog dokumenta i elementi sadržaja potvrde uređuju se propisima ili voljom stranaka, ako zakonom nije drugačije određeno.

Dostavljanje elektronskih dokumenata e između organa javne vlasti i stranaka

Član 15.

~~PODNEŠAK IZRAĐEN KAO ELEKTRONSKI DOKUMENT FIZIČKA I PRAVNA LICA (STRANKE) DOSTAVLJAJU ORGANIMA JAVNE VLASTI PUTEM ELEKTRONSKE POŠTE NA ADRESU ELEKTRONSKE POŠTE KOJA JE OD STRANE ORGANA JAVNE VLASTI ODREĐENA ZA PRIJEM ELEKTRONSKIH PODNEŠAKA, PUTEM USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE NA ADRESU ZA KVALIFIKOVANU ELEKTRONSKU DOSTAVU KOJA JE OD STRANE ORGANA JAVNE VLASTI ODREĐENA ZA PRIJEM ELEKTRONSKIH DOKUMENATA ILI DRUGIM ELEKTRONSKIM PUTEM AKO JE ZAKONOM KOJI UREĐUJE TAJ POSTUPAK PREDVIĐENA MOGUĆNOST ELEKTRONSKOG OPŠTENJIA, ODNOSNO AKO PITANJE ELEKTRONSKE DOSTAVE TIM ZAKONOM NIJE DRUGAČIJE UREĐENO.~~

~~ELEKTRONSKI DOKUMENT IZ STAVA 1. OVOG ČLANA ORGAN JAVNE VLASTI DOSTAVLJA STRANCI NA ADRESU ELEKTRONSKE POŠTE, ODNOSNO ADRESU ZA KVALIFIKOVANU ELEKTRONSKU DOSTAVU, KOJA JE OD STRANE STRANKE ODREĐENA ZA PRIJEM ELEKTRONSKIH DOKUMENATA ILI DRUGIM ELEKTRONSKIM PUTEM, U SKLADU SA PROPISOM.~~

ELEKTRONSKO OPŠTENJE I ELEKTRONSKO DOSTAVLJANJE IZMEĐU ORGANA JAVNE VLASTI I STRANAKA

ČLAN 15.

ELEKTRONSKO OPŠTENJE I ELEKTRONSKO DOSTAVLJANJE IZMEĐU ORGANA JAVNE VLASTI I STRANAKA VRŠI SE U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK, ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE ELEKTRONSKA UPRAVA I DRUGIM PROPISIMA, KAO I PUTEM USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE.

1. Šema elektronske identifikacije

Uslovi koje mora da ispunjava šema elektronske identifikacije

Član 17.

Šema elektronske identifikacije mora:

1) da sadrži podatke za identifikaciju lica na izdatim sredstvima za identifikaciju, koji jedinstveno određuju pravno ili fizičko lice;

2) da obezbedi da ~~IZDAVALAC SREDSTAVA~~ PRUŽALAC USLUGE elektronske identifikacije obezbedi identifikacione podatke u okviru sredstva elektronske identifikacije koji odgovaraju licu kome je sredstvo izdato;

3) da jasno definiše tehničke i druge uslove koji omogućavaju pouzdajućoj strani proveru identiteta;

4) da ispunjava uslove za nivo pouzdanosti u koji se razvrstava, iz člana 18. ovog zakona.

Nivoi pouzdanosti šema elektronske identifikacije

Član 18.

Šeme elektronske identifikacije razvrstavaju se prema nivou pouzdanosti na:

1) šeme osnovnog nivoa pouzdanosti, koje obezbeđuju ograničeno poverenje u identitet kojim se lice predstavlja i koriste sredstva i procedure čija svrha je da smanje rizik zloupotrebe odnosno neistinitog predstavljanja;

2) šeme srednjeg nivoa pouzdanosti, koje obezbeđuju značajno poverenje u identitet kojim se lice predstavlja i koriste sredstva i procedure čija svrha je da značajno smanje rizik zloupotrebe odnosno neistinitog predstavljanja;

3) šeme visokog nivoa pouzdanosti, koje obezbeđuju visoko poverenje u identitet kojim se lice predstavlja i koriste sredstva i procedure čija svrha je da onemoguće zloupotrebu odnosno neistinito predstavljanje.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove informacionog društva (u daljem tekstu: Ministarstvo), uređuje bliže uslove koje moraju da ispune šeme elektronske identifikacije za određene nivoe pouzdanosti, a naročito:

1) način dokazivanja i provere identiteta fizičkog odnosno pravnog lica koje zahteva izdavanje sredstava elektronske identifikacije;

2) način izdavanja sredstava elektronske identifikacije;

3) mehanizam autentifikacije, putem koga fizičko odnosno pravno lice korišćenjem sredstava identifikacije potvrđuje svoj identitet drugoj strani u elektronskoj transakciji;

4) uslove koje treba da ispuni ~~IZDAVALAC SREDSTAVA~~ PRUŽALAC USLUGE elektronske identifikacije;

4A) USLOVE KOJI SE ODOSE NA PODATKE KOJI SE KORISTE U PROCESU PREKOGRANIČNE SARADNJE ZA FIZIČKA I PRAVNA LICA PRILIKOM KORIŠĆENJA REGISTROVANIH ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE, A KOJI OD PODATAKA O LIČNOSTI SADRŽE IME I PREZIME, DATUM ROĐENJA, ADRESU STANOVANJA I POL, A U SVRHU POUZDANE PROVERE IDENTITETA LICA;

5) uslove koje treba da ispune drugi učesnici koji su uključeni u postupak izdavanja sredstava elektronske identifikacije;

6) tehničke i bezbednosne karakteristike sredstava elektronske identifikacije koja se izdaju;

7) minimalne tehničke i organizacione uslove u cilju obezbeđivanja interoperabilnosti šema elektronske identifikacije u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima iz ove oblasti.

Registar pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije

Član 19.

~~PRUŽALAC USLUGE ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE PODNOSI MINISTARSTVU ZAHTEV ZA UPIS U REGISTAR PRUŽALACA USLUGA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE, KOJI VODI MINISTARSTVO.~~

~~REGISTAR IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OD PODATAKA O LIČNOSTI SADRŽI PODATKE O ODGOVORNIM LICIMA, I TO: IME, PREZIME, FUNKCIJU I KONTAKT PODATKE KAO ŠTO SU ADRESA, BROJ TELEFONA I ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE.~~

~~MINISTARSTVO PROPISUJE SADRŽAJ I NAČIN VOĐENJA REGISTRA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, KAO I NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UPIS U REGISTAR, U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK, POTREBNU DOKUMENTACIJU UZ ZAHTEV, OBRAZAC ZAHTEVA I NAČIN OBJAVLJIVANJA PODATAKA IZ REGISTRA.~~

UPIS U REGISTAR PRUŽALACA USLUGA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE

ČLAN 19.

REGISTAR PRUŽALACA USLUGA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE PREDSTAVLJA SKUP PODATAKA O PRUŽAOCIMA USLUGE ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I O ŠEMAMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE, KOJI VODI MINISTARSTVO.

PRUŽALAC USLUGE ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE PODNOSI MINISTARSTVU ZAHTEV I POTREBNU DOKUMENTACIJU ZA UPIS U REGISTAR PRUŽALACA USLUGA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE I ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE.

REGISTAR IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OD PODATAKA O LIČNOSTI SADRŽI PODATKE O ODGOVORNIM LICIMA, I TO: IME, PREZIME, FUNKCIJU I KONTAKT PODATKE KAO ŠTO SU SLUŽBENA ADRESA, BROJ SLUŽBENOG TELEFONA I SLUŽBENA ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE U SVRHU DOSTUPNOSTI PODATAKA KORISNICIMA USLUGE O PRUŽAOCU USLUGE ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE.

SASTAVNI DEO REGISTRA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SU I ŠEME ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE SA LISTE KOJU, U SKLADU SA ČLANOM 9. UREDBE EIDAS, OBJAVLJUJE EVROPSKA KOMISIJA.

MINISTARSTVO PROPISUJE SADRŽAJ I NAČIN VOĐENJA REGISTRA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, KAO I NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UPIS U TAJ REGISTAR, U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK, POTREBNU DOKUMENTACIJU UZ ZAHTEV, OBRAZAC ZAHTEVA I NAČIN OBJAVLJIVANJA PODATAKA IZ TOG REGISTRA.

2. Prekogranična saradnja u oblasti elektronske identifikacije

Interoperabilnost tehničkih sistema

Član 23.

Ministarstvo saraduje sa nadležnim međunarodnim telima po pitanjima prekogranične interoperabilnosti šema elektronske identifikacije i preduzima mere iz svoje nadležnosti kako bi se uspostavio što viši nivo interoperabilnosti šema elektronske identifikacije na nacionalnom nivou.

PREKOGRANIČNA INTEROPERABILNOST REGISTROVANIH ŠEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE SE OSTVARUJE PUTEM USPOSTAVLJANJA ČVORA KOJI OMOGUĆAVA PREKOGRANIČNU AUTENTIKACIJU LICA, ČIME SE OBEZBEĐUJE DA SE INFRASTRUKTURA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE JEDNE DRŽAVE POVEŽE SA INFRASTRUKTUROM ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE DRUGE DRŽAVE.

ČVOR USPOSTAVLJA I NJIME UPRAVLJA SLUŽBA VLADE NADLEŽNA ZA PROJEKTOVANJE, RAZVOJ, IZGRADNJU, ODRŽAVANJE I UNAPREĐENJE RAČUNARSKE MREŽE REPUBLIČKIH ORGANA.

U PROCESU UPRAVLJANJA ČVOROM ORGAN IZ STAVA 3. OVOG ČLANA DUŽAN JE DA:

1) OBEZBEDI POVEZIVANJE SA ČVOROVIMA DRUGIH DRŽAVA ČIJE SU ŠEME ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE SASTAVNI DEO REGISTRA IZ ČLANA 19. OVOG ZAKONA, ODNOSNO KOJE SU PRIZNATE NA OSNOVU MEĐUNARODNOG SPORAZUMA;

2) PRIMENI MERE ZAŠTITE RADI SPREČAVANJA NEOVLAŠĆENOG PRISTUPA PODACIMA KOJI SE RAZMENJUJU I OBEZBEDI INTEGRITET PODATKA, KOJI SE PRENOSE IZMEĐU ČVOROVA UPOTREBOM ODGOVARAJUĆIH TEHNIČKIH REŠENJA I PRAKSE;

3) OBEZBEDI DA SE PODACI O LIČNOSTI NE ČUVAJU U ČVORU;

4) KORISTI TEHNIČKA REŠENJA KOJA OBEZBEĐUJU INTEGRITET I AUTENTIČNOST PODATAKA, A KOJA SE KORISTE PRILIKOM PREKOGRANIČNOG POVEZIVANJA ČVOROVA;

5) OBEZBEDI DA ČVOR ISPUNJAVA PROPISANE USLOVE KOJI SE ODOSE NA FORMAT PORUKA;

6) OMOGUĆI DOSTAVLJANJE METAPODATAKA O UPRAVLJANJU ČVOROM U STANDARDNOM OBLIKU KOJI JE POGODAN ZA AUTOMATSKU OBRADU PODATAKA, NA BEZBEDAN I POUZDAN NAČIN;

7) OBEZBEDI AUTOMATSKU OBRADU PARAMETARA KOJI SE ODOSE NA BEZBEDNOST;

8) ČUVA PODATKE KOJI BI U SLUČAJU INCIDENTA OMOGUĆAVALI UTVRĐIVANJE MESTA I VRSTE INCIDENTA U ZAKONSKOM ROKU.

9) OBEZBEDI PRENOS PODATAKA KOJI OBEZBEĐUJU POUZDANO PREDSTAVLJANJE FIZIČKOG ILI PRAVNOG LICA, NA OSNOVU UPOTREBE REGISTROVANE ŠEME ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE PRILIKOM PREKOGRANIČNE SARADNJE, U SKLADU SA ZAKONOM.

PROPISOM VLADE IZ ČLANA 18. STAV 2. OVOG ZAKONA BLIŽE SE UREĐUJU USLOVI IZ STAVA 3. TAČ. 5), 8) I 9) OVOG ČLANA KOJI SE ODNOSE NA ČVOR.

Bezbednosni uslovi koje treba da ispunjavaju pružaoci usluga od poverenja

Član 27.

Pružaoци usluga od poverenja, uključujući pružaoce kvalifikovanih usluga od poverenja, preduzimaju potrebne tehničke i organizacione mere za upravljanje rizicima koji ugrožavaju pouzdano i bezbedno pružanje tih usluga od poverenja.

Tehničkim i organizacionim merama osigurava se da nivo bezbednosti odgovara stepenu rizika, uzimajući u obzir najnovija dostupna tehnološka rešenja, a posebno se preduzimaju mere za sprečavanje bezbednosnih incidenata i ograničavanje štetnih posledica eventualnih incidenata, kao i za obaveštavanje zainteresovanih strana o neželjenim efektima bezbednosnih incidenata.

Pružaoци usluga od poverenja, uključujući pružaoce kvalifikovanih usluga od poverenja, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, obaveštavaju Ministarstvo o svakom narušavanju bezbednosti ili gubitku integriteta usluge koji imaju značajan uticaj na pružanje usluga od poverenja ~~ILI NA ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI KOJI SE OBRADUJU U OKVIRU PRUŽANJA USLUGE. U SLUČAJU KADA SE NARUŠENA BEZBEDNOST ODNOSI NA ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI PRUŽALAC USLUGE OD POVERENJA OBAVEŠTAVA I POVERENIKA ZA INFORMACIJE OD JAVNOG ZNAČAJA I ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI.~~

Ako bi ugrožavanje bezbednosti ili gubitak integriteta usluge od poverenja mogli nepovoljno uticati na korisnike usluga od poverenja, pružalac usluga od poverenja o povredi bezbednosti ili gubitku integriteta usluge, bez odlaganja, obaveštava korisnika usluga od poverenja.

Ministarstvo obaveštava javnost ili zahteva od pružaoca usluga od poverenja da to učini, ako utvrdi da je objavljivanje podataka o povredi bezbednosti ili gubitka integriteta usluge u javnom interesu.

Ministarstvo će ostvariti saradnju sa odgovarajućim institucijama drugih država po pitanju razmene podataka o narušavanju bezbednosti i integriteta, u skladu sa odgovarajućim potvrđenim međunarodnim sporazumima.

Uslovi za pružanje kvalifikovanih usluga od poverenja

Član 31.

Pružalac kvalifikovanih usluga od poverenja mora:

1) imati zaposlene koji poseduju neophodnu stručnost, iskustvo i kvalifikacije za primenu administrativnih i upravljačkih procedura koje odgovaraju domaćim i

međunarodnim standardima i koji su prošli odgovarajuću obuku u oblasti informacione bezbednosti i zaštite podataka o ličnosti;

2) biti osiguran od odgovornosti za štetu nastalu vršenjem kvalifikovane usluge od poverenja;

3) koristiti sigurne uređaje i proizvode koji su zaštićeni od neovlašćene promene i garantuju tehničku bezbednost i pouzdanost procesa koje podržavaju;

4) koristiti sigurne sisteme za čuvanje podataka koji su mu povereni tako:

(1) da su javno raspoloživi samo kada je dobijena saglasnost lica čiji su to podaci,

(2) da samo ovlašćena lica mogu unositi podatke i vršiti izmene,

(3) da se može proveravati autentičnost podataka;

5) sprovoditi mere protiv falsifikovanja i krađe podataka;

6) čuvati u odgovarajućem vremenskom periodu sve relevantne informacije koje se odnose na podatke koji su kreirani ili primljeni od strane pružaoca kvalifikovanih usluga od poverenja, a posebno za svrhu pružanja dokaza u pravnim postupcima. Čuvanje se može vršiti elektronskim putem;

7) voditi ažurnu, tačnu i bezbednim merama zaštićenu bazu podataka izdatih elektronskih sertifikata, U SLUČAJU KADA PRUŽA USLUGU IZDAVANJA KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH SERTIFIKATA, KAO I BAZU PODATAKA KOJI SU KREIRANI ILI PRIMLJENI OD STRANE PRUŽAOCA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA U OKVIRU PRUŽANJA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA;

8) imati ažuran plan završetka rada koji osigurava kontinuitet kvalifikovanih usluga od poverenja;

9) osigurati obradu ličnih podataka u skladu sa zakonima Republike Srbije.

Pružalac kvalifikovane usluge od poverenja dužan je da donese akta kojima određuje:

1) opšte uslove za pružanje usluge koji su javno dostupni;

2) ~~PROCEDURE I POSTUPKE~~ POLITIKE PRUŽANJA USLUGA I PRAKTIČNA PRAVILA ZA PRUŽANJE USLUGA koje pružalac kvalifikovane usluge od poverenja koristi kako bi obezbedio pružanje usluge u skladu sa propisima i opštim uslovima iz tačke 1) ovog stava;

3) INFORMACIONU BEZBEDNOST.

PRUŽAOCI USLUGA OD POVERENJA KOJI IZDAJU KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE SERTIFIKATE DUŽNI SU DA DOSTAVLJAJU MINISTARSTVU PODATKE O BROJU SERTIFIKATA IZDATIH OD POČETKA PRUŽANJA USLUGE DO 31. DECEMBRA KALENDARSKJE GODINE I PODATKE O BROJU VAŽEĆIH SERTIFIKATA NA DAN 31. DECEMBAR KALENDARSKJE GODINE.

AŽURNI PODACI IZ STAVA 3. OVOG ČLANA DOSTAVLJAJU SE REDOVNO, NAJKASNIJE DO 15. JANUARA ZA PRETHODNU GODINU, KAO I PO POTREBI, VANREDNO, NA ZAHTEV MINISTARSTVA.

Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje uslove za pružanje kvalifikovane usluge od poverenja iz stava 1. ovog člana i sadržaj akata iz stava 2. ovog člana, uključujući određivanje međunarodnih standarda koji se primenjuju.

Provera identiteta korisnika kvalifikovane usluge od poverenja

Član 33.

Pri izdavanju kvalifikovanog sertifikata za usluge od poverenja pružalac kvalifikovane usluge od poverenja proverava podatke o identitetu fizičkog odnosno pravnog lica koji su sadržani u kvalifikovanom sertifikatu, u skladu sa zakonom.

Proveru podataka iz stava 1. ovog člana pružalac kvalifikovane usluge od poverenja vrši:

- 1) uz fizičko prisustvo fizičkog lica ili ovlašćenog predstavnika pravnog lica ili
- 2) putem javne isprave koja služi kao sredstvo identifikacije na daljinu, u skladu sa zakonom, ILL

3) PUTE M IDENTIFIKACIJE NA DALJINU, U SKLADU SA ZAKONOM.

PROVERA PODATAKA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA VRŠI SE NA NAČIN UREĐEN PROPISOM IZ ČLANA 31. OVOG ZAKONA KOJI BLIŽE UREĐUJE USLOVE ZA PRUŽANJE KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA.

O promeni podataka iz stava 1. ovog člana, fizičko odnosno pravno lice dužno je da, bez odlaganja, obavesti pružaoca kvalifikovane usluge od poverenja.

~~Početak pružanja kvalifikovanih usluga od poverenja~~

UPIS U REGISTAR PRUŽALACA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA

Član 35.

REGISTAR PRUŽALACA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA PREDSTAVLJA SKUP PODATAKA O PRUŽAOCIMA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA I O KVALIFIKOVANIM USLUGAMA OD POVERENJA, KOJI VODI MINISTARSTVO.

Pružalac kvalifikovanih usluga od poverenja podnosi Ministarstvu zahtev za upis u Registar pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja, ~~KOJI VODI MINISTARSTVO.~~

Pružalac kvalifikovanih usluga od poverenja mora biti upisan u registar iz stava 1. ovog člana pre otpočinjanja pružanja kvalifikovanih usluga od poverenja.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se dokazi o činjenicama iskazanim u zahtevu uključujući izveštaj o ocenjivanju usaglašenosti iz člana 34. stav 4. ovog zakona kojim je ocenjeno da podnosilac zahteva i kvalifikovane usluge od poverenja koje on namerava da pruža ispunjavaju uslove iz ovog zakona.

Ministarstvo rešava o upisu pružaoca kvalifikovanih usluga od poverenja u registar iz stava 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahteva.

U postupku rešavanja iz stava 4. ovog člana Ministarstvo može zahtevati prilaganje dodatnih dokaza, kao i dodatnu proveru tehničkih i bezbednosnih komponenti i operativnog rada.

Ako pružalac usluga prestane da ispunjava uslove propisane ovim zakonom Ministarstvo donosi rešenje o njegovom brisanju iz registra iz stava 1. ovog člana.

~~REGISTAR IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OD PODATAKA O LIČNOSTI SADRŽI PODATKE O ODGOVORNIM LICIMA, I TO: IME, PREZIME, FUNKCIJU I KONTAKT PODATKE KAO ŠTO SU ADRESA, BROJ TELEFONA I ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE.~~

REGISTAR IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OD PODATAKA O LIČNOSTI SADRŽI PODATKE O ODGOVORNIM LICIMA, I TO: IME, PREZIME, FUNKCIJU I KONTAKT PODATKE KAO ŠTO SU SLUŽBENA ADRESA, SLUŽBENI BROJ TELEFONA I SLUŽBENA ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE U SVRHU DOSTUPNOSTI PODATAKA O PRUŽAOCU KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA SA KOJIM SE ZAKLJUČUJE UGOVOR O PRUŽANJU USLUGE.

Ministarstvo propisuje sadržaj i način vođenja registra iz stava 1. ovog člana, način podnošenja zahteva za upis u registar iz stava 1. ovog člana u skladu sa propisima koji uređuju opšti upravni postupak, potrebnu dokumentaciju uz zahtev, obrazac zahteva i način provere ispunjenosti uslova za pružanje kvalifikovane usluge od poverenja.

UPOTREBA KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH SERTIFIKATA I
KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH VREMENSKIH ŽIGOVA U SOFTVERSKIM
REŠENJIMA ORGANA JAVNE VLASTI

ČLAN 36A

ORGAN JAVNE VLASTI DUŽAN JE DA U PRUŽANJU USLUGA ELEKTRONSKE UPRAVE U SMISLU ZAKONA KOJIM SE UREĐUJE ELEKTRONSKA UPRAVA U SOFTVERSKIM REŠENJIMA OMOGUĆI UPOTREBU KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH SERTIFIKATA I KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH VREMENSKIH ŽIGOVA IZDATIH OD SVIH PRUŽALACA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA UPISANIH U REGISTAR IZ ČLANA 35. OVOG ZAKONA.

Državni organ kao pružalac kvalifikovanih usluga od poverenja

~~Član 37.~~

~~Državni organ može postati pružalac usluga od poverenja na osnovu uredbe Vlade ako ispunjava sve uslove za pružanje usluga predviđenih zakonom.~~

~~Uredba treba da sadrži vrstu usluge od poverenja koju može da pruža organ iz stava 1. ovog člana, način obavljanja i bliže određivanje postupka obavljanja poverenih usluga od poverenja.~~

ČLAN 37.

DRŽAVNI ORGAN MOŽE PRUŽATI KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA UKOLIKO ISPUNJAVA USLOVE ZA PRUŽANJE USLUGA PREDVIĐENE OVIM ZAKONOM.

OCENJIVANJE ISPUNJENOSTI USLOVA DRŽAVNOG ORGANA ZA PRUŽANJE USLUGE OD POVERENJA VRŠI MINISTARSTVO, ODNOSNO INSPEKTOR ZA ELEKTRONSKU IDENTIFIKACIJU I USLUGE OD POVERENJA, NAKON PODNETOG ZAHTEVA.

IZUZETNO OD STAVA 2. OVOG ČLANA OCENJIVANJE ISPUNJENOSTI USLOVA VRŠI SE NA OSNOVU INTERNE KONTROLE U SARADNJI SA NADLEŽNIM MINISTARSTVOM SAMO U SLUČAJU KADA JE PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA POSLOVE ODBRANE, UZ OBAVEZU DOSTAVLJANJA IZVEŠTAJA O IZVRŠENOJ INTERNOJ KONTROLI NADLEŽNOM MINISTARSTVU.

NAKON PROVERE ISPUNJENOSTI USLOVA VLADA UREDBOM UTVRĐUJE DA DRŽAVNI ORGAN MOŽE DA OBAVLJA KVALIFIKOVANU USLUGU OD POVERENJA KOJA JE BILA PREDMET OCENJIVANJA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA.

MINISTARSTVO VRŠI UPIS DRŽAVNOG ORGANA U REGISTAR IZ ČLANA 35. OVOG ZAKONA, NA OSNOVU UREDBE IZ STAVA 4. OVOG ČLANA.

Javna lista kvalifikovanih usluga od poverenja

~~Član 38.~~

~~Ministarstvo objavljuje javnu listu kvalifikovanih usluga od poverenja, u elektronskom obliku koji je pogodan za automatsku obradu.~~

~~Podaci u javnoj listi kvalifikovanih usluga od poverenja izvode se iz Registra iz člana 35. ovog zakona.~~

~~Javna lista kvalifikovanih usluga od poverenja potpisuje se naprednim elektronskim pečatom.~~

~~Formu i način objavljivanja javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja propisuje Ministarstvo.~~

~~forma i način objavljivanja javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja iz stava 4. ovog člana treba da budu usklađeni sa tehničkim uslovima za liste od poverenja iz člana 22. Uredbe eIDAS.~~

ČLAN 38.

JAVNA LISTA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA NA AUTOMATIZUJUĆI NAČIN POUZDAJUĆIM STRANAMA OBEZBEĐUJE POUZDANU INFORMACIJU O STATUSU PRUŽAOCA KVALIFIKOVANIH USLUGA

OD POVERENJA I NJIHOVIH KVALIFIKOVANIH USLUGA U SKLADU SA PODACIMA UPISANIM U REGISTAR IZ ČLANA 35. OVOG ZAKONA.

JAVNA LISTA KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA SADRŽI INFORMACIJU O RELEVANTNIM PROTEKLIM DOGAĐAJIMA U VEZI SA STATUSOM SADAŠNJIH I BIVŠIH PRUŽALACA I NJIHOVIH USLUGA TOKOM VREMENA, UKLJUČUJUĆI INFORMACIJU O POČETKU PRUŽANJA, GUBITKU CELOVITOSTI USLUGE OD POVERENJA, PRIVREMENOJ ZABRANI, PRESTANKU PRUŽANJA USLUGE, BRISANJU IZ REGISTRA I DRUGIM DOGAĐAJIMA ZABELEŽENIM U OKVIRU POSLOVA VOĐENJA REGISTRA, INSPEKCIJSKOG NADZORA ILI DOGAĐAJIMA PRIJAVLJENIM OD STRANE PRUŽAOCA, A KOJI UTIČU NA PRIHVATLJIVOST KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA I POSTUPAK UTVRĐIVANJA NJENOG STATUSA U ODREĐENOM VREMENSKOM TRENUTKU.

U JAVNU LISTU KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA UPISUJU SE PODACI IZ ST. 1. I 2. OVOG ČLANA KAO I DRUGI PODACI UTVRĐENI PROPISOM MINISTARSTVA IZ STAVA 6. OVOG ČLANA I ODGOVARAJUĆIM STANDARDIMA.

PRUŽAOCI KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA DUŽNI SU DA, NA ZAHTEV MINISTARSTVA, U ROKU OD SEDAM DANA, DOSTAVE PODATKE IZ STAVA 3. OVOG ČLANA, KAO I DA O SVAKOJ PROMENI PODATAKA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA OBAVESTE MINISTARSTVO BEZ ODLAGANJE.

PODACI O SERTIFIKATU KOJIM JE PODRŽAN POTPIS JAVNE LISTE KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA, UKLJUČUJUĆI SHA-256 OTISAK OBJAVLJUJU SE U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

MINISTARSTVO PROPISUJE TEHNIČKE USLOVE, FORMU I NAČIN OBJAVLJIVANJA JAVNE LISTE KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA I USLOVE KOJE MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA OBJAVLJIVANJE JAVNE LISTE KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA MORA DA OBEZBEDI PRI NJENOM FORMIRANJU, POTPISIVANJU I OBJAVLJIVANJU.

FORMA I NAČIN OBJAVLJIVANJA JAVNE LISTE KVALIFIKOVANIH USLUGA OD POVERENJA IZ STAVA 6. OVOG ČLANA TREBA DA BUDU USKLAĐENI SA TEHNIČKIM USLOVIMA ZA LISTE OD POVERENJA IZ ČLANA 22. UREDBE EIDAS.

Vrste usluga

Član 41.

Usluge od poverenja se pružaju u oblastima:

- 1) elektronskog potpisa i elektronskog pečata;
- 2) elektronskog vremenskog žiga;
- 3) elektronske dostave;
- 4) autentifikacije veb sajtova;
- 5) elektronskog čuvanja dokumenata.

Kvalifikovane usluge od poverenja su:

- 1) izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis;
- 2) usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa NA DALjINU;
- 3) usluga validacije kvalifikovanog elektronskog potpisa;
- 4) izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski pečat;
- 5) usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog pečata NA DALjINU;
- 6) usluga validacije kvalifikovanog elektronskog pečata;
- 7) izdavanje kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova;
- 8) usluga kvalifikovane elektronske dostave;
- 9) usluga izdavanja kvalifikovanih sertifikata za autentikaciju veb sajtova;
- 10) usluga kvalifikovanog elektronskog čuvanja dokumenata.

Pružalac usluga od poverenja odnosno kvalifikovanih usluga od poverenja može pružati jednu ili više usluga iz st. 1. i 2. ovog člana.

Kvalifikovana sredstva za kreiranje elektronskog potpisa i pečata

Član 46.

Kvalifikovano sredstvo za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata mora da, pomoću odgovarajućih tehničkih rešenja i postupaka, obezbedi:

- 1) poverljivost podataka za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata;
- 2) da se podaci za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata pojavljuju samo jednom;
- 3) da se podaci za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata ne mogu dobiti izvan sredstva za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata upotrebom dostupne tehnologije u razumnom vremenu;
- 4) da je elektronski potpis, odnosno pečat pouzdano zaštićen od falsifikovanja upotrebom dostupne tehnologije;
- 5) mogućnost pouzdane zaštite podataka za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata od neovlašćenog korišćenja.

Sredstva za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa, odnosno pečata, prilikom kreiranja elektronskog potpisa odnosno pečata, ne smeju promeniti podatke koji se potpisuju odnosno pečatiraju ili onemogućiti potpisniku, odnosno pečatiocu uvid u te podatke pre procesa kreiranja kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata.

Kvalifikovano sredstvo za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata korisnik kvalifikovane usluge od poverenja može koristiti putem usluge upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa, odnosno pečata NA

DALJINU (U DALJEM TEKSTU: USLUGA UPRAVLJANJA KVALIFIKOVANIM SREDSTVOM NA DALJINU), što takođe predstavlja kvalifikovanu uslugu od poverenja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kvalifikovani pružalac usluga od poverenja iz stava 3. ovog člana može izraditi kopiju podataka za izradu elektronskog potpisa, odnosno pečata u svrhu zaštite od gubitka podataka ako:

1) izrada i čuvanje kopija podataka za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata ne umanjuju propisani nivo zaštite tih podataka;

2) broj izrađenih kopija podataka za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata nije veći nego što je to neophodno za obezbeđivanje kontinuiteta pružanja usluge.

Ministarstvo bliže propisuje uslove koje mora da ispunjava sredstvo za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata.

Sertifikacija kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata

Član 47.

~~U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJU TEHNIČKI ZAHTEVI ZA PROIZVODE I OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI, MINISTARSTVO IMENUJE TELO ZA OCENU USAGLAŠENOSTI SREDSTAVA ZA KREIRANJE KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA ODNOSNO PEČATA SA PROPISOM IZ ČLANA 46. (U DALJEM TEKSTU: IMENOVANO TELO).~~

~~PROPISOM IZ ČLANA 46. SE, TAKOĐE, BLIŽE UREĐUJU USLOVI KOJE MORA DA ISPUNJAVA IMENOVANO TELO.~~

~~MINISTARSTVO VODI REGISTAR KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA NA OSNOVU IZVEŠTAJA KOJE DOBIJA OD IMENOVANIH TELA.~~

~~IMENOVANO TELO BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE U ROKU OD 7 DANA OD NASTALE PROMENE, OBAVEŠTAVA MINISTARSTVO O IZDATIM I POVUČENIM POTVRDAMA O USAGLAŠENOSTI SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA ODNOSNO PEČATA.~~

~~MINISTARSTVO U ELEKTRONSKOM OBLIKU OBJAVLJUJE PODATKE IZ REGISTRA KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA.~~

~~U REGISTAR KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA UPISUJU SE I KVALIFIKOVANA SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA I ELEKTRONSKOG PEČATA SA SPISKA KOJI, PREMA ČLANU 31. UREDBE EIDAS, OBJAVLJUJE EVROPSKA KOMISIJA.~~

~~MINISTARSTVO PROPISUJE SADRŽAJ I NAČIN VOĐENJA REGISTRA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA, NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UPIS U REGISTAR~~

~~U SKLADU SA PROPISIMA KOJI UREĐUJU OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK, POTREBNU DOKUMENTACIJU UZ ZAHTEV I OBRAZAC ZAHTEVA.~~

SERTIFIKACIJA KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE
ELEKTRONSKOG POTPISA ODNOSNO PEČATA I UPIS U REGISTAR
KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I
ELEKTRONSKIH PEČATA

ČLAN 47.

U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJU TEHNIČKI ZAHTEVI ZA PROIZVODE I OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI, MINISTARSTVO IMENUJE TELO ZA OCENU USAGLAŠENOSTI SREDSTAVA ZA KREIRANJE KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA ODNOSNO PEČATA (U DALJEM TEKSTU: IMENOVANO TELO) KOJE VRŠI OCENU USAGLAŠENOSTI U SKLADU SA PROPISOM IZ ČLANA 46. OVOG ZAKONA.

PROPISOM IZ ČLANA 46. OVOG ZAKONA BLIŽE SE UREĐUJU USLOVI KOJE MORA DA ISPUNJAVA IMENOVANO TELO.

REGISTAR KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA PREDSTAVLJA SKUP PODATAKA O KVALIFIKOVANIM SREDSTVIMA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA, KOJI VODI MINISTARSTVO.

ZAHTEV ZA UPIS U REGISTAR IZ STAVA 3. OVOG ZAKONA PODNOSI SE MINISTARSTVU, NA OSNOVU IZVEŠTAJA KOJE DOBIJA OD IMENOVANIH TELA.

IMENOVANO TELO BEZ ODLAGANJA, A NAJKASNIJE U ROKU OD SEDAM DANA OD NASTALE PROMENE, OBAVEŠTAVA MINISTARSTVO O IZDATIM I POVUČENIM POTVRDAMA O USAGLAŠENOSTI SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA ODNOSNO PEČATA.

SASTAVNI DEO REGISTRA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA SU I KVALIFIKOVANA SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA I ELEKTRONSKOG PEČATA SA LISTE KOJU, U SKLADU SA ČLANOM 31. UREDBE EIDAS, OBJAVLJUJE EVROPSKA KOMISIJA.

ZA KVALIFIKOVANA SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA IZ STAVA 6. OVOG ČLANA NE PODNOSI SE ZAHTEV ZA UPIS U REGISTAR KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA.

MINISTARSTVO PROPISUJE SADRŽAJ I NAČIN VOĐENJA REGISTRA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA, NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UPIS U REGISTAR U SKLADU SA PROPISIMA KOJI UREĐUJU OPŠTI UPRAVNI POSTUPAK, POTREBNU DOKUMENTACIJU UZ ZAHTEV I OBRAZAC ZAHTEVA.

Pravno dejstvo elektronskog pečata

Član 51.

Elektronskom pečatu ne može se osporiti punovažnost ili dokazna snaga samo zbog toga što je u elektronskom obliku ili što ne ispunjava uslove za kvalifikovani elektronski pečat.

Za kvalifikovani elektronski pečat važi pravna pretpostavka očuvanosti integriteta i tačnosti porekla podataka za koje je vezan.

Akt organa javne vlasti koji se donosi u vršenju javnih ovlašćenja u obliku elektronskog dokumenta umesto pečata odnosno potpisa službenog lica i pečata sadrži kvalifikovani elektronski pečat tog organa ILI KVALIFIKOVANI ELEKTRONSKI POTPIS OVLAŠĆENOG LICA ORGANA JAVNE VLASTI.

Kvalifikovani elektronski pečat na podnesku u postupku koji organi javne vlasti sprovode u vršenju javnih ovlašćenja u obliku elektronskog dokumenta ima isto pravno dejstvo kao i svojeručni potpis, odnosno pečat.

Odredbe st. 1–4. ovog člana ne primenjuju se na pravne poslove za koje je posebnim zakonom predviđeno da se ne mogu preduzeti u elektronskoj formi.

Ugovori i drugi pravni poslovi za koje je posebnim zakonom predviđeno da se sačinjavaju u formi overe potpisa, javno potvrđene (solemnizovane) isprave, ili u formi javnobeležničkog zapisa ne mogu se sačiniti u skladu sa st. 1–4. ovog člana već u skladu sa propisima kojima se uređuje overa potpisa, potvrđivanje i sačinjavanje isprava o pravnim poslovima.

Potvrda o elektronskoj dostavi

Član 55.

~~PRUŽALAC USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE POŠILJAOCU ELEKTRONSKE PORUKE IZDAJE:~~

~~1) POTVRDU PRIJEMA ELEKTRONSKE PORUKE OD STRANE PRUŽAOCA USLUGE;~~

~~2) POTVRDU DOSTAVE ELEKTRONSKE PORUKE PRIMAOCU.~~

PRUŽALAC USLUGE JE U OBAVEZI DA PRILIKOM PRUŽANJA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE IZDA DVE POTVRDE POŠILJAOCU, I TO:

1) POTVRDU DA JE PRIMIO ELEKTRONSKU PORUKU POŠILJAOCA I PROSLADIO JE PRIMAOCU;

2) POTVRDU DA JE PRIMALAC PREUZEO DOSTAVLJENU ELEKTRONSKU PORUKU.

Potvrde iz stava 1. ovog člana pružalac usluge dostavlja automatski u elektronskom obliku potpisane naprednim elektronskim pečatom, a na zahtev ih može izdati u elektronskom ili papirnom obliku.

Potvrda iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana sadrži:

1) identifikacionu oznaku elektronske poruke koju je dodelio pružalac usluge;

2) podatke o pošiljaocu i primaocu, koji od podataka o ličnosti mogu da sadrže podatke iz člana 43. stav 1. tačka 3) ovog zakona kao i adresu za elektronsku dostavu;

3) podatke koji povezuju potvrdu sa sadržajem elektronske poruke;

~~4) datum i vreme prijema elektronske poruke od strane pružaoca usluge, odnosno datum i vreme dostave elektronske poruke pružaocu usluge.~~

4) DATUM I VREME PRIJEMA I PROSLEĐIVANJA ELEKTRONSKE PORUKE OD STRANE PRUŽAOCA USLUGE, ODNOSNO DATUM I VREME PREUZIMANJA DOSTAVLJENE ELEKTRONSKE PORUKE OD STRANE PRIMAoca.

Potvrda iz stava 1. tačka 2) ovog člana smatra se dostavnicom u elektronskom obliku u smislu zakona kojim se uređuje upravni postupak, pri čemu se datum i vreme DOSTAVE PREUZIMANJA iz stava 3. tačka 4) ovog člana smatraju datumom i vremenom uručenja.

Datum i vreme prijema podneska koji je stranka u upravnom postupku uputila organu putem kvalifikovane elektronske dostave smatra se da je datum i vreme DOSTAVE PREUZIMANJA iz stava 3. tačka 4) ovog člana.

Ako dođe do tehničkih problema prilikom elektronskog dostavljanja odnosno prijema podataka, pružalac usluge kvalifikovane elektronske dostave dužan je da o tome obavesti pošiljaoca i primaoca.

Ministarstvo propisuje bliže uslove za usluge kvalifikovane elektronske dostave iz člana 54. ovog zakona i sadržaj potvrda iz stava 3. ovog člana.

Razmena elektronskih poruka između pružalaca usluge kvalifikovane elektronske dostave

~~Član 56.~~

~~AKO SE ELEKTRONSKA PORUKA PRENOSI PREKO DVA ILI VIŠE PRUŽALACA USLUGA KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE, TADA SE IZMEĐU PRUŽALACA USLUGA ELEKTRONSKA PORUKA RAZMENJUJE PUTEM CENTRALNOG SISTEMA ZA RAZMENU PORUKA KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE (U DALJEM TEKSTU: CENTRALNI SISTEM).~~

~~PRUŽAOCI USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE U OBAVEZI SU:~~

~~1) DA OBEZBEDE POVEZIVANJE SA CENTRALNIM SISTEMOM;~~

~~2) DA U OKVIRU SVOJE USLUGE OMOGUĆE PRIJEM I SLANJE PORUKA I KADA JE POŠILJALAC ILI PRIMALAC PORUKE KORISNIK DRUGOG PRUŽAOCA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE.~~

~~CENTRALNI SISTEM USPOSTAVLJA I O NJEGOVOM FUNKCIONISANJU STARA SE MINISTARSTVO.~~

ČLAN 56.

PRUŽAOCI USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE U OBAVEZI SU DA PRILIKOM PRUŽANJA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE OMOGUĆE PRIJEM I SLANJE PORUKA I KADA JE POŠILJALAC ILI PRIMALAC PORUKE KORISNIK DRUGOG PRUŽAOCA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE.

RAZMENA ELEKTRONSKIH PORUKA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA VRŠI SE NA NAČIN UREĐEN PROPISOM IZ ČLANA 55. OVOG ZAKONA KOJI BLIŽE UREĐUJE USLOVE ZA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE.

Član 66.

Novčanom kaznom od 50.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pružalac kvalifikovane usluge od poverenja – pravno lice ako:

1) ne preduzima potrebne tehničke i organizacione mere za upravljanje rizicima koji ugrožavaju pouzdanost i bezbedno pružanje tih usluga od poverenja (član 27. stav 1);

2) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, ne obavesti Ministarstvo o svakom narušavanju bezbednosti ili gubitku integriteta usluge koji imaju značajan uticaj na pružanje usluga od poverenja ~~ILI NA ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI KOJI SE OBRADUJU U OKVIRU PRUŽANJA USLUGE~~ (član 27. stav 3);

3) o povredi bezbednosti ili gubitku integriteta usluge, bez odlaganja, ne obavesti korisnika usluge od poverenja, ako bi ugrožavanje bezbednosti ili gubitak integriteta usluge od poverenja moglo nepovoljno uticati na korisnike usluga od poverenja (član 27. stav 4);

4) pre zaključenja ugovora iz člana 30. stav 1. ovog zakona ne obavesti lice koje je podnelo zahtev za pružanje kvalifikovane usluge od poverenja o svim važnim okolnostima korišćenja usluge iz člana 30. stav 2. tač. 1)–3) ovog zakona (član 30. stav 2);

5) ne ispunjava uslove iz člana 31. (član 31);

6) pri izdavanju kvalifikovanog sertifikata za usluge od poverenja ne proveri podatke o identitetu fizičkog odnosno pravnog lica koji su sadržani u kvalifikovanom sertifikatu, u skladu sa članom 33. stav 2. zakona (član 33. st. 1. i 2);

7) ne izvrši proveru ispunjenosti uslova pre početka pružanja kvalifikovanih usluga od poverenja, odnosno najmanje jednom u 24 meseca (član 34. stav 3);

8) ne izvrši nalog za vanredno ocenjivanje ispunjenosti uslova (član 34. stav 5);

9) pre otpočinjanja pružanja kvalifikovanih usluga od poverenja ne bude upisan u Registar pružaoca kvalifikovanih usluga od poverenja (član 35. ~~stav 2~~ STAV 3);

10) izdavalac kvalifikovanih elektronskih sertifikata, koji namerava da prestane sa obavljanjem delatnosti, o nameri raskida ugovora ne obavesti svakog

korisnika kvalifikovane usluge od poverenja i Ministarstvo najmanje tri meseca pre nastanka o nameravanom prestanku obavljanja delatnosti (član 36. stav 1);

11) u slučaju prestanka sa obavljanjem poslova ne obezbedi kod drugog pružaoca usluga od poverenja nastavak obavljanja usluge za korisnike kojima je izdao sertifikat, ili ne opozove sve izdate sertifikate i o preduzetim merama odmah ne obavesti Ministarstvo (član 36. stav 2);

12) ne dostavi svu dokumentaciju u vezi sa obavljanjem usluga od poverenja drugom izdavaocu na koga prenosi obaveze obavljanja jedne ili više usluga od poverenja, odnosno Ministarstvu (član 36. st. 3. i 4);

13) kvalifikovani elektronski sertifikat ne sadrži sve podatke iz člana 43. stav 1. ovog zakona (član 43. stav 1);

14) izdavalac kvalifikovanih sertifikata ne izvrši opoziv izdatih sertifikata, u slučajevima iz člana 44. stav 1. (član 44. stav 1);

15) izdavalac kvalifikovanih sertifikata ne obavesti korisnika kvalifikovane usluge od poverenja o opozivu sertifikata u roku od 24 časa od primljenog obaveštenja, odnosno nastanka okolnosti zbog kojih se sertifikat opoziva (član 44. stav 2);

16) izdavalac kvalifikovanih sertifikata ne čuva kompletnu dokumentaciju o izdatim i opozvanim kvalifikovanim sertifikatima kao sredstvo za dokazivanje i verifikaciju u upravnim, sudskim i drugim postupcima najmanje deset godina po prestanku važenja sertifikata (član 45);

~~17) ne obezbedi povezivanje sa Centralnim sistemom i ne omogući prijem i slanje poruka i u slučaju kada je pošiljalac ili primalac poruke korisnik drugog pružaoca usluge kvalifikovane elektronske dostave (član 56. stav 2);~~

17) NE OBEZBEDI PRIJEM I SLANJE PORUKA I KADA JE POŠILJALAC ILI PRIMALAC PORUKE KORISNIK DRUGOG PRUŽAOCA USLUGE KVALIFIKOVANE ELEKTRONSKE DOSTAVE (ČLAN 56. STAV 1);

18) pouzdano elektronsko čuvanje dokumenata pripremljenih u skladu sa članom 61. ovog zakona, kojima je kvalifikovanim elektronskim potpisom odnosno pečatom iz člana 61. stav 1. tačka 4) potvrđena vernost izvornom dokumentu i tačnost dodatno uključenih podataka, se ne vrši tako da se tokom čuvanja koriste postupci i tehnološka rešenja kojima se obezbeđuje mogućnost dokazivanja validnosti kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata tokom celog perioda čuvanja (član 62. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice pružaoca usluge od poverenja novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se pružalac usluge od poverenja – fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 dinara.

Prestanak važenja dosadašnjih propisa, nastavak primene podzakonskih akata i nastavak rada na osnovu prethodne registracije

Član 73.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik RS”, broj 135/04) i Zakon o elektronskom dokumentu („Službeni glasnik RS”, broj 51/09).

Podzakonski akti doneti na osnovu zakona iz stava 1. ovog člana primenjivaće se i posle prestanka važenja navedenih zakona, sve do donošenja odgovarajućih propisa saglasno ovom zakonu, osim ako su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Danom stupanja na snagu ovog zakona sertifikaciona tela za izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata koja su registrovana na osnovu Zakona o elektronskom potpisu nastavljaju sa radom kao kvalifikovani pružaoci usluge izdavanja kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis.

Danom stupanja na snagu ovog zakona izdavaoci vremenskog žiga koji su registrovani na osnovu Zakona o elektronskom dokumentu nastavljaju sa radom kao kvalifikovani pružaoci usluge izdavanja kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova.

Sertifikaciona tela iz stava 3. ovog člana i izdavaoci vremenskog žiga iz stava 4. ovog člana dužni su da u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona i dostave Ministarstvu izveštaj o ocenjivanju usaglašenosti iz člana 34. ovog zakona.

Ministarstvo vrši ocenjivanje usaglašenosti iz člana 34. ovog zakona do akreditacije prvog tela za ocenjivanje usaglašenosti, u skladu sa propisima.

NAČIN OCENE USAGLAŠENOSTI SREDSTVA ZA KREIRANJE KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA ODNOSNO PEČATA NA DALJINU DO IMENOVANJA TELA ZA OCENU USAGLAŠENOSTI

ČLAN 73A

PRILIKOM VRŠENJA OCENJIVANJA USAGLAŠENOSTI USLUGE UPRAVLJANJA KVALIFIKOVANIM SREDSTVOM NA DALJINU, VRŠI SE I OCENA USAGLAŠENOSTI SREDSTVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA ODNOSNO PEČATA SA PROPISANIM USLOVIMA.

OCENU USAGLAŠENOSTI SREDSTVA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA VRŠI MINISTARSTVO, ODNOSNO Telo ZA OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI IZ ČLANA 34. OVOG ZAKONA, DO IMENOVANJA TELA IZ ČLANA 47. OVOG ZAKONA.

SREDSTVO IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SMATRA SE KVALIFIKOVANIM SAMO U OKVIRU OCENJENE USLUGE UPRAVLJANJA KVALIFIKOVANIM SREDSTVOM ZA KREIRANJE ELEKTRONSKOG POTPISA, ODNOSNO PEČATA NA DALJINU KOJU PRUŽA PRUŽALAC KVALIFIKOVANE USLUGE OD POVERENJA.

SREDSTVO IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UPISUJE SE U REGISTAR KVALIFIKOVANIH SREDSTAVA ZA KREIRANJE ELEKTRONSKIH POTPISA I ELEKTRONSKIH PEČATA UZ NAPOMENU DA SE SREDSTVO SMATRA KVALIFIKOVANIM SAMO KADA SE KORISTI U OKVIRU OCENJENE USLUGE.

SAMOSTALNI ČLANOVI

ČLAN 24.

PROPISI DONETI NA OSNOVU ZAKONA O ELEKTRONSKOM DOKUMENTU, ELEKTRONSKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA OD POVERENJA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU („SLUŽBENI GLASNIK RS”, BROJ 94/17) USKLADIĆE SE SA ODREDBAMA OVOG ZAKONA U ROKU OD ŠEST MESECI OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

ČLAN 25.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

VI. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Predlog zakona obrađuje nekoliko različitih oblasti, te samim tim se prate različiti pokazatelji u zavisnosti od toga da li su u pitanju šeme elektronske identifikacije ili usluge od poverenja.

Shodno tome pokazatelji koji se prate su sledeće:

Šeme elektronske identifikacije

- Broj registrovanih šema elektronske identifikacije
- Broj registrovanih pružalaca elektronske identifikacije
- Broj usluga koje se mogu ostvariti putem šema elektronske identifikacije

Usluge od poverenja

- Broj registrovanih pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja
- Broj registrovanih kvalifikovanih usluga od poverenja prema vrsti
- Broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata
- Broja urađenih revizija pružalaca kvalifikovanih usluga od poverenja.

Naime, Zakonom elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskog poslovanju („Službeni glasnik RS,” broj 94/17 - u daljem tekstu: Zakon) definisano je da je elektronska identifikacija postupak korišćenja ličnih identifikacionih podataka u elektronskom obliku koji jednoznačno određuju pravno lice, fizičko lice ili fizičko lice u svojstvu registrovanog subjekta. Elektronska identifikacija vrši se putem šema elektronske identifikacije koje predstavljaju sistem izdavanja sredstava elektronske identifikacije pravnom licu, fizičkom licu ili fizičkom licu u svojstvu registrovanog subjekta.

U oblasti elektronske identifikacije prati se broj registrovanih šema elektronske identifikacije budući da se šeme koje su upisane u registar mogu koristiti za utvrđivanje identiteta strane u uopštenju sa organom javne vlasti. Dakle, kako šeme elektronske identifikacije služe za opštenje organa javne vlasti, građana i privrede, od velikog je značaja koliki je broj prijavljenih šema i koliko se one koriste za pristup uslugama koje organi javne vlasti pružaju elektronskim putem.

Za sada su prijavljene dve šeme elektronske identifikacije koje su upisane u Registar pružalaca elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije, a koje su prijavljene od strane Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu.

Kada su pitanju usluge od poverenja Zakonom su predviđene sledeće usluge od poverenja koje pružaju pružaoci kvalifikovani usluga od poverenja i to:

- izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis;
- usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog potpisa;
- usluga validacije kvalifikovanog elektronskog potpisa;
- izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski pečat;
- usluga upravljanja kvalifikovanim sredstvom za kreiranje elektronskog pečata;
- usluga validacije kvalifikovanog elektronskog pečata;
- izdavanje kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova;
- usluga kvalifikovane elektronske dostave;
- usluga izdavanja kvalifikovanih sertifikata za autentikaciju veb sajtova;

- usluga kvalifikovanog elektronskog čuvanja dokumenata.

Trenutno u Republici Srbiji postoji sedam pružalaca kvalifikovani usluga od poverenja koji pružaju sledeće usluge:

Naziv pružaoca kvalifikovane usluge od poverenja	Vrste kvalifikovanih usluga od poverenja
Javno preduzeće „POŠTA SRBIJE” – Sertifikaciono telo Pošte	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
	Izdavanje kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova
Privredna komora Srbije – PKS CA	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
MUP RS – Sertifikaciono telo MUP RS	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
Privredno društvo Halcom a.d. Beograd – „HALCOM BG CA” (Sertifikaciono telo Privrednog društva Halcom a.d. Beograd)	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
„E - Smart Systems” d.o.o. – ESS CA - Smart Systems Sertifikaciono telo)	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
Sertifikaciono telo Ministarstva odbrane i Vojske Srbije	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu	Izdavanje kvalifikovanih sertifikata za elektronski potpis
	Izdavanje kvalifikovanih elektronskih vremenskih žigova

Naime, zaključno sa 28. februara 2021. godine ukupno je važećih preko 600 hiljada kvalifikovana elektronska sertifikata, a do sada je izdato oko 850 hiljada sertifikata.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

U predmetnoj oblasti se ne sprovodi dokument javne politike u smislu strategije, s tim da će ova oblasti biti obuhvaćena novom Strategija razvoja informacionog društva i informacione bezbednosti koja je u pripremi za period od 2021. do 2026. godine.

3) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema elektronske identifikacije

Iako su zakonska rešenja u oblasti usluga od poverenja u potpunosti usaglašena sa evropskom regulativom i u određenom procentu primenjena, u smislu postojanja tržišta, odnosno pružalaca usluga od poverenja koji izdaju gore navedene usluge, ipak postoji relativno malo korišćenje kvalifikovanih usluga od poverenja. Isto se može konstatovati i za korišćenje kvalifikovanih šema elektronske identifikacije.

Sumirano gledano nedovoljna primena Zakona se ogleda u sledećem:

- nedovoljan broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata;
- nedovoljan broj registrovanih šema elektronske identifikacije;
- nerazvijene kvalifikovane usluge od poverenja koje se odnose na dostavu i čuvanje.

Razlozi koji utiču na nedovoljan broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata mogu biti različiti:

- nedovoljna digitalnu pismenost lica,
- neznanje o mogućnostima korišćenja sertifikata,
- komplikovanost korišćenja kvalifikovanih elektronskih sertifikata,
- slaba razvijenost usluga javne uprave u kojima se mogu koristiti elektronskih sertifikati.

Naime, zaključno sa 28. februara 2021. godine ukupno je važećih preko 600 hiljada kvalifikovana elektronska sertifikata, a do sada je izdato oko 850 hiljada sertifikata, što predstavlja nedovoljan broj u odnosu na ukupan broj stanovnika u zemlji. Imajući u vidu da se kvalifikovani elektronski potpis zamenjuje svojeručni potpis ovako mali procenat ukazuje na to da bi se u mnogim postupcima mogli koristiti kvalifikovani elektronski sertifikati što omogućuje prelazak na elektronsko poslovanja.

Usled svega navedenog ne dolazi do dovoljnog razvoja elektronskog poslovanja što se negativno održava na građane i privredu, ali i na zaposlene u javnim organima, kojima bi prelazak na elektronsko poslovanja omogućio optimizaciju određenih procesa i postupaka.

Nedovoljno korišćenje elektronskog sertifikata je posebno došlo do izražaja tokom pandemije virusa COVID 19 kada je došlo do prelaska sa klasičnog do elektronskog poslovanja u skoro svim segmentima društva, takav prelazak je znatno olakšan ukoliko lica koriste kvalifikovani elektronskih sertifikat, kao kada postoje usluge koje se pružaju elektronski, bez fizičkog prisustva.

Sertifikacija kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata

U delu Predloga zakona koji se tiče sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata postoji nemogućnost realizacije postupka sertifikacije budući da i posle tri godine implementacije Zakona nije došlo do formiranja tela za ocenu usaglašenosti sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa odnosno pečata, iako su doneta i podzakonska akta kojima se to omogućava. Usled toga, ne postoji mogućnost da se u Republici Srbiji sertifikuju sredstva za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata, te se mogu koristiti samo kvalifikovana elektronska sredstva koja su priznata u Evropskoj uniji u skladu sa članom 31. eIDAS Uredbe.

Takva situacija sa jedne strane onemogućava domaće proizvođače sredstava da u Republici Srbiji sertifikuju svoja sredstva, a sa druge strane sertifikacija tih sredstava u inostranstvu je izuzetno skupa i usled toga skoro neizvodljiva.

4) Koja promena se predlaže i da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema elektronske identifikacije

Kako bi se promovisala upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema elektronske identifikaciji, potrebno je nastaviti sa njihovom promocijom što je predviđeno kao redovna aktivnosti Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, ali i Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu, budući da se i sertifikat i šeme koriste za pristup uslugama e-Uprave.

Sa druge strane potrebno je da pružaoci usluga od poverenja omoguće jednostavniju upotrebu kvalifikovanih elektronskih sredstava u smislu pojednostavljenja aplikacije koja omogućava upotrebu sertifikata. Takođe je potrebno je da pružaoci omoguće potpisivanje na daljinu i da se uporedo vrši njegova promocija, budući da se isti može koristiti preko mobilnog telefona, što će sigurno znatno doprineti omasovljavanju korišćenja kvalifikovanih elektronskih potpisa.

Međutim, većoj upotrebi kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema elektronske identifikacije mogu doprineti i izmene i dopune Zakona u delu koji se odnosi na:

- priznavanje šeme elektronske identifikacije sa liste koju, u skladu sa članom 9. Uredbe eIDAS, objavljuje Evropska komisija;
- uspostavljanje čvora (eng: node) koji omogućava prekogranična interoperabilnost registrovanih šema elektronske identifikacije se kao i prekograničnu autentikaciju lica, čime se obezbeđuje da se infrastruktura elektronske identifikacije jedne države poveže sa infrastrukturom elektronske identifikacije druge države;
- uvođenje mogućnosti provere korisnika kvalifikovane usluge od poverenja putem identifikacije na daljinu.

Navedenim izmenama omogućava se prekogranična saradnja i interoperabilnost šema elektronske identifikacije, ali i identifikacija korisnika kvalifikovane usluge od poverenja bez fizičkog prisustva, odnosno uz identifikaciju na daljinu. Do sada su korisnici mogli postati korisnici usluga samo uz lično prisustvo ili uz javnu ispravu na daljinu, ali kako su unapređivali načini identifikacije na daljinu predviđeno je takvo zakonsko rešenje, koje će doprineti da kako naši, ali i strani državljani, posebno naši državljani koji žive u inostranstvu mogu da izvade sertifikat i koriste ga za pristup uslugama e-Uprave kao i generalno u elektronskom poslovanju.

Sertifikacija kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata

Izmenama i dopunama Zakona predviđeno je prevazilaženje problema koji se tiče sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata tako što će se omogućiti da taj postupak vrši Ministarstvo do imenovanja tela za ocenu usaglašenosti. Ocena sredstava će se u tom slučaju vršiti u okviru ocene celokupne usluge (usluge potpisa na daljinu) i sredstvo ocenjeno na taj način će imati status kvalifikovanog samo u okviru konkretne usluge koju pruža pružalac usluge na daljinu.

5) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Izmena Zakona koja se tiče upotrebe kvalifikovanih usluga od poverenja se odnosi na građane, privredu i javnu upravu, budući da je namera da svi budu u što većoj meri korisnici kvalifikovanih elektronskih sertifikata i šema identifikacije ali i drugih kvalifikovanih usluga do poverenja. Očekuje se da će veća upotreba kvalifikovanih elektronskih sertifikata, šema i usluga stvoriti određeni pritisak i na javnu upravu da dalje razvija elektronske usluge kako bi se vreme opštenja između građana, javne uprave i privrede optimizovao i skratilo.

Izmena Zakona u delu koji se tiče sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata utiče prvenstveno na pružaoce usluga od poverenja jer će omogućiti veći izbor sredstava koji mogu da koriste u pružanju svoji usluga, ali i na privredne subjekte koji se bave izradom tih sredstava.

6) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Izmene i dopune Zakona su neophodne prvenstveno radi daljeg unapređenja elektronskog poslovanja i razvoj kvalifikovanih usluga od poverenja i njihovu masovniju upotrebu od strane građana, javne uprave i privrede.

7) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Izmenama i dopunama Zakona omogućava se:

- priznavanje stranih šema elektronske identifikacije,
- mogućnost provere identiteta na daljinu u postupku izdavanja kvalifikovanih elektronskih sertifikata,
- mogućnost sertifikacije kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata od strane Ministarstva koji se omogućava dodela statusa kvalifikovanosti sredstvu samo u okviru konkretne usluge koju pruža pružalac usluge na daljinu.

8) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Kada je u pitanju priznavanje evropskih šema elektronske identifikacije, ne postoje uporedna iskustva budući da zemlje Evropske unije međusobno priznaju šeme elektronske identifikacije. U cilju prekogranične saradnje izmenama Zakona, odnosno podzakonskim aktom biće predviđeni tehnički uslovi koju omogućuju interoperabilnost šema, na način kako je to predviđeno aktima Evropske unije i standardima u ovoj oblasti.

Sa druge strane, kada je u pitanju uvođenje mogućnosti identifikacije na daljinu, korišćen je izveštaj Evropske agencije za sajber bezbednosti (ENISA – European Agency for cyber security) u kome su navedeni različiti načini identifikacije na daljinu i navedene zemlje koje su ovaj način primenili u radu pružalaca usluga od poverenja. U izveštaju je navedeno da od 27 evropskih zemalja, njih 11 je prihvatilo mogućnost provere identiteta na daljinu i to putem različitih metoda.

Naime, članom 24. Uredba eIDAS omogućava se alternativa fizičkom prisustvu za proveru identiteta čime se stvara mogućnost za tzv. daljinsko dokazivanje identiteta, odnosno proveru identiteta na daljinu.

Kako je po usvajanju Predloga zakona predviđeno donošenje podzakonskog akta kojim će se bliže urediti uslovi za proveru identiteta na daljinu, pored rešenja koja su predviđena evropskog regulativom, koristiće se, u izradi uredbe, i konkretna iskustva drugih zemalja koja su ovaj način provere već prihvatili.

9) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Pokazatelji koji će pokazati ostvarenje opštih i posebnih ciljeva su:

- broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata (oko 180 hiljada godišnje);
- broj izdatih sertifikata na daljinu (oko 20 hiljada godišnje) i
- broj sredstava ocenjenih od strane Ministarstva (dva godišnje).

10) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Sredstva potrebna za realizaciju obaveza iz Predloga zakona nije potrebno obezbediti u budžetu, budući da primena izmenjenih odredbi Zakona ne zahteva finansijska ulaganja. Naime, Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu, koja je Predlogom zakona određena za uspostavljanje i upravljanje čvorom, u okviru svoje nadležnosti već razvija sistem koji omogućava korišćenje različitih šema identifikacije preko portala e-Uprava, i u određenom smislu već obavlja poslove koji se tiču čvora, te stoga neće imati potrebe za dodatnim sredstvima u ovom segmentu.

Sa druge strane, Ministarstvo već i sada obavlja nadležnosti tela za ocenjivanje usaglašenosti koje se još uvek nije uspostavilo, tako da se godišnje planiraju sredstva za sve provere usklađenosti sa navedenim zakonom koje su predviđene na godišnjem nivou.

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Pružaoци usluga od poverenja, na osnovu izmena Zakona, imaće mogućnost izbora da uvedu proveru identiteta na daljinu. Ovaj način provere identiteta nije obaveza, već mogućnost. Ukoliko se odluče za omogućavanje izdavanja kvalifikovanih elektronskih sertifikata na ovaj način biće u obavezi da obezbede adekvatne tehničke uslove koji će obezbediti sigurno i pouzdano utvrđivanje identiteta lica.

Navedeno podrazumeva nabavku softvera čija se cena kreće u rasponu od 1 do 2 miliona dinara.

Međutim, uvođenje ovog način identifikacije svakako će uticati na broj izdatih kvalifikovanih elektronskih sertifikata, tako da će posle početnog ulaganja pružaoци imati koristi usled povećanja broja korisnika.

Kada je u pitanju uvođenje sertifikacije sredstava za kreiranje kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskog potpisa odnosno pečata od strane Ministarstva, na ovaj način se primenjuje praksa koja postoji u Evropskoj uniji, a koja omogućava korišćenje sredstava izvan liste kvalifikovanih sredstava koje vodi Evropska unija. Na ovaj način se omogućuje da proizvođači sredstava koji posluju u Republici Srbiji plasiraju svoje proizvode i omoguće njihovo korišćenje od strane pružalaca usluga od poverenja. Na ovaj način se direktno podstiču domaći proizvođači i prodaja njihovih sredstava sa jedne strane, a omogućava pružiocima usluga od poverenja da koriste veći dijapazon sredstava od onih koji su obuhvaćeni evropskom listom.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Uvođenje mogućnosti provere identiteta na daljinu svakako stavlja tog pružaoca u povoljniji položaj u odnosu na one koji tu vrstu usluge ne omoguće, budući da je pretpostavka da će veliki broj lica ovu vrstu usluge češće koristiti jer ne iziskuje odlazak u prostorije pružaoca usluge, a radi izdavanja sertifikata.

Što se tiče konkurentnosti sa inostranim tržištem odnosno zemljama Evropske unije, ona generalno ne postoji, budući da Republika Srbija ne priznaje kvalifikovane usluge od poverenja koje se pružaju u Evropskoj uniji i obrnuto. Sa druge strane, kada su u pitanju zemlje čije usluge od poverenja je Republika Srbija priznala, mišljenja smo da će srpski pružaoci usluga od poverenja biti u povoljnije položaju u odnosu na pružioce iz Republike Severne Makedonije i Crne Gore, jer navedene zemlje ne predviđaju svojim propisima izdavanje kvalifikovanih sertifikata na daljinu.

Kada je u pitanju konkurentnost cena, može se reći da trenutno postoji prilična usaglašenost cena izdavanja kvalifikovanih elektronskih sertifikata od strane pružalaca usluga od poverenja, tako da se očekuje da neće biti većih odstupanja u cenama i nakon uvođenja identifikacije na daljinu.

3) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Izmenom Zakona predviđa se korišćenje identifikacije na daljinu koja podrazumeva korišćenje određenih tehničkih rešenja koji omogućavaju navedenu identifikaciju. Iz navedenog proizilazi da će pružaoci usluga od poverenja koji se odluče za omogućavanje provere identiteta na daljinu morati da koriste određena softverska rešenja koja će ispunjavati uslove koje predviđa ovaj zakon, odnosno podzakonski akti.

Iako Predlog zakona omogućava primenu stranih šema identifikacije, to neće uticati na transfer tehnologije, budući da portali organa javne vlasti već sada imaju mogućnost pristupa na osnovu šema elektronske identifikacije, a kako uvođenje čvora omogućava interoperabilnost šema, za isto neće biti potrebe nove tehnologije, već će se koristiti postojeće.

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Na strani građana neće biti povećanja troškova, već eventualno smanjenje cene izdavanja kvalifikovanih elektronskih sertifikata usled uvođenja mogućnosti identifikacije na daljinu. Naime, građani će biti u mogućnosti da dobiju ne samo kvalifikovani elektronski sertifikat već i šemu elektronske identifikacije bez odlaska u prostorije pružaoca usluge. Ovo rešenje je posebno važno za naše građane koji žive u inostranstvu, a koji na ovaj način mogu izvaditi kvalifikovani elektronski sertifikat bez dolaska u zemlju. To zapravo znači da će naši građani koji žive u inostranstvu moći bez dolaska u zemlju da izvade kvalifikovani elektronski sertifikat i šemu identifikacije i da koriste usluge portala e-Uprava i time ostvare neka od svojih prava pred organima javne vlasti.

Pored navedenog istu mogućnost imaju i stranci koji na ovaj način mogu da izvade naše kvalifikovane elektronske sertifikate i šeme identifikacije, s tim da će stranci, zahvaljujući priznavanju evropskih šema elektronske identifikacije, imati mogućnost korišćenja usluga portala e-Uprava. Mišljenja smo da će zapravo strane šeme elektronske identifikacije u najvećoj meri koristiti naši državljani koji žive u inostranstvu, jer će na osnovu šema koje već poseduju, a koje su izdate od strane stranih nadležnih organa, moći da se prijave na navedeni portal.

2) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija je u 2020. godini formiralo Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju koga su činili predstavnici relevantnih ministarstava i institucija. Takođe u procesu izrade Nacrta zakona održani su konsultativni sastanci sa predstavnicima pružalaca usluga od poverenja koji su obveznici Zakona.

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija sprovelo je javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o informacionoj bezbednosti u periodu od 21. februara do 3. marta 2021. godine. Nacrt zakona je objavljen na sajtu Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija www.mtt.gov.rs i portalu eUprava www.euprava.gov.rs. U okviru javne rasprave, održan je onlajn okrugli sto 24. februara 2021. godine, koji je bio izuzetno posećen. U javnoj raspravi učestvovali su predstavnici državnih organa, privrednog sektora, nevladinih organizacija i stručnjaci u ovoj oblasti.

Donošenje Predloga zakona je prioritet imajući u vidu činjenicu da se istim vrši pospešuje mogućnost elektronskog poslovanja koje je u uslovima pandemije od izuzetnog značaja.

Pored sastanaka formirane Radne grupe koji su održani 24. decembra 2020. godine i 2. februara 2021. godine održani su sastanci sa zainteresovanim udruženjima i privrednim subjektima na kojima su predstavljene izmene i dopune Nacrta zakona, i to:

- 25. decembra 2020. godine sastanaka sa predstavnicima pružalaca usluga od poverenja;

- 21. januara i 27. januara 2021. godine sastanci sa predstavnicima Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu povodom uspostavljanja čvora;
- 12. februara 2021. godine sastanak sa predstavnicima NALEDa i njihovim članicama;

Nacrt zakona je takođe upućen na mišljenje Američkoj komori Srbije (Amcham) i Savetu stranih investitora u Srbiji (FIC) radi dostavljanja komentara i sugestija na predloženi tekst zakona.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

- 1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?**
- 2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?**
- 3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?**

Izabranom opcijom se ne uvode organizacione, upravljačke i institucionalne promene.

Naime, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija ne poseduje kapacitete za sprovođenje sertifikacije sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa i pečata, te je usled toga Zakonom i predviđeno da ovu aktivnost sprovodi imenovano telo. Međutim kako se uspostavljanje imenovanog tela, nije realizovalo u prethodne tri godine, izmenama Zakona predviđa se provera od strane Ministarstva, s tim da Ministarstvo u tom slučaju angažuje spoljne eksperte koji vrše proveru i izrađuju izveštaj o usaglašenosti na osnovu koga Ministarstvo vrši upis pružaoca usluge, odnosno sredstvo u Registar.

- 4) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?**

Radi realizacije Predloga zakona, predviđeno je donošenje sledećih podzakonskih akata:

- Uredba o bližem uređenju uslova koje moraju da ispune šeme elektronske identifikacije za određene nivoe pouzdanosti,
- Pravilnik o Registru pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije,
- Uredba o bližim uslovima za pružanje kvalifikovanih usluga od poverenja,
- Pravilnik o tehničkim uslovima za formu i način objavljivanja Javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja,
- Pravilnik o bližim uslovima koje mora da ispunjava sredstvo za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa i pečata,
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata,

- Pravilnik o bližim uslovima za usluge kvalifikovane preporučene elektronske dostave i sadržaju potvrde o prijemu elektronske poruke od strane pružaoca usluga i potvrde dostave elektronske poruke.

Budući da su navedeni akti već usvojeni u skladu sa postojećim Zakonom, biće neophodno izvršiti određene izmene i dopune podzakonskih akata kako bi se isti uskladili sa izmenama i dopunama Zakona, što bi trebalo da se sprovede u roku od 6 meseca od stupanja na snagu izmena i dopuna Zakona.

5) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

Sredstva za realizaciju zakonskih obaveza nisu potrebna.

6) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Ne postoje dodatni rizici.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa - Vlada

Obrađivač - Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju

Draft Law on Amendments to the Law on Electronic Document, Electronic Identification and Trust Services in Electronic Business

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa

Član 105. Informaciono društvo - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

Tri godine.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

Ispunjava u potpunosti.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima.

/

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima.

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

/

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

/